

**Plan wynikowy i cele kształcenia. Zakres podstawowy.
III klasa liceum ogólnokształcącego i technikum
(propozycja)**

PUNKT PODSTAWY	TEMAT	LICZBA GODZIN	CELE KSZTAŁCENIA W UJĘCIU OPERACYJNYM		
			ZAPAMIĘTYWANIE	ROZUMIENIE	UMIEJĘTNOŚCI
Europa i świat po kongresie wiedeńskim					

ZP – XXX.1)	Kongres wiedeński (rozdz. 1)	1	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty kongresu wiedeńskiego (1814–1815) • postacie, które odegrały najważniejszą rolę w czasie obrad kongresu wiedeńskiego (Klemensa von Metternicha, Aleksandra I Romanowa, Charles’a de Talleyranda, Fryderyka Wilhelma III Hohenzollerna, Franciszka I Habsburga, Roberta Stewarta (wicehrabiego Castlereagh), Ludwika XVIII Burbona • państwa uczestniczące w kongresie • zasady ładu wiedeńskiego • zmiany terytorialne, które się dokonały w wyniku postanowień kongresu wiedeńskiego • założycieli Świętego Przymierza i cele jego działania 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: równowaga sił, legitymizm, restauracja, koncert mocarstw/ kwintet mocarstw, polityka reakcji, ład wiedeński/ system wiedeński, Związek Niemiecki, ekumenizm • cel powstania Świętego Przymierza • przyczyny i konsekwencje decyzji podjętych na kongresie wiedeńskim • dlaczego kongres wiedeński nazwano „tańczącym kongresem” • dlaczego na kongresie nie reaktywowano Rzeszy Niemieckiej i nie podjęto decyzji o powstaniu zjednoczonych Włoch • dlaczego Wielka Brytania zabiegała o tzw. strategiczne terytoria na mapie świata 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienić główne postanowienia kongresu wiedeńskiego • omówić główne zasady, na jakich opierał się ład wiedeński • wyjaśnić, jakie dwie nieformalne koalicje zawiązały się jeszcze przed rozpoczęciem obrad kongresu wiedeńskiego • wyjaśnić, dlaczego dyplomacji Wielkiej Brytanii zależało na realizacji idei równowagi sił w Europie • wyjaśnić, dlaczego przywrócenie wcześniej panującej dynastii na trony europejskie nie oznaczało powrotu do stanu sprzed 1789 r., czyli do feudalnych stosunków społecznych i dawnych systemów politycznych • wskazać na mapie zmiany terytorialne wprowadzone po kongresie wiedeńskim • omówić postanowienia kongresu wiedeńskiego dotyczące ziem polskich • wyjaśnić wpływ „stu dni” Napoleona na obrady kongresu wiedeńskiego • wyjaśnić rolę władców Rosji, Austrii i Prus w Świętym Przymierzu • wyjaśnić, dlaczego separatyzm regionalny utrudniał realizację idei zjednoczenia Włoch • ocenić, czy słusznie kongres wiedeński jest uważany za najważniejsze spotkanie przywódców XIX-wiecznej Europy
-------------	------------------------------	---	---	--	---

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">ZP – XXX .3)</p>	<p>Cywilizacja przemysłowa w pierwszej połowie XIX w. (rozdz. 2)</p>	<p>1</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1769, 1785, 1807, 1825, 1837 • postacie: Jamesa Watta, George’a Stephensona, Samuela Morse’a, Roberta Fultona, Edmunda Cartwrighta • państwa, w których najwcześniej dokonała się rewolucja przemysłowa • wynalazki, które przyspieszyły proces produkcji • skutki rewolucji przemysłowej • gałęzie przemysłu, które się rozwinęły w wyniku industrializacji • państwa, w których w pierwszej połowie XIX w. nastąpił największy przyrost ludności mieszkającej w miastach • trasę pierwszego rejsu statkiem parowym • trasę pierwszej towarowej linii kolejowej 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: rewolucja przemysłowa, cywilizacja przemysłowa, wolny rynek, fabryka, rewolucja agrarna, płodozmian, mechaniczne krosno, parowiec, parowóz, omnibus, telegraf, urbanizacja, kultura miejska, społeczeństwo ery industrialnej, burżuazja, drobnomieszczaństwo, proletariat, margines społeczny, wolne zawody, inteligencja • wpływ rewolucji przemysłowej na gospodarkę • dlaczego rewolucja przemysłowa najwcześniej dokonała się w Wielkiej Brytanii • przyczyny i następstwa zmian w organizacji procesu produkcji oraz handlu i obrocie pieniędzmi • na czym polegała rewolucja agrarna • wpływ płodozmiannu na zwiększenie uprawianego arealu • dlaczego okres przełomu XVIII i XIX w. oraz pierwszej połowy XIX w. nazywamy wiekiem pary • wpływ rewolucji przemysłowej na społeczeństwo • wpływ zmian w gospodarce na życie codzienne ludności 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać na mapie najważniejsza centra przemysłowe pierwszej połowy XIX w. • wskazać na mapie obszary, na których rewolucja przemysłowa dokonała się najpóźniej i na mniejszą skalę • wyjaśnić, w jaki sposób wynalazki pierwszej połowy XIX w. przyczyniły się do rozwoju komunikacji i transportu • wyjaśnić, który z wynalazków miał największe znaczenie dla rozwoju cywilizacyjnego w pierwszej połowie XIX w. • wyjaśnić wpływ rewolucji przemysłowej na krajobraz kulturowy • wyjaśnić, dlaczego rewolucja przemysłowa przyczyniła się do migracji ludności • scharakteryzować zmiany struktury społecznej związane z rewolucją przemysłową • ocenić konsekwencje rozwoju przemysłu dla środowiska przyrodniczego • scharakteryzować narastanie dysproporcji między strefami rozwoju i zacofania w pierwszej połowie XIX w. • wskazać pozytywne i negatywne konsekwencje rewolucji przemysłowej dla społeczeństwa i środowiska naturalnego
---	--	----------	--	---	---

ZP – XXX. 4)	Nurty ideowe i kultura w pierwszej połowie XIX w. (rozdz. 3)	1	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1818, 1848 • postacie: Edmunda Burke’a, Alexisa de Tocqueville’a, Johna Stuarta Milla, Claude’a Henriego Saint-Simona, Charles’a Fouriera, Roberta Owena, Louisa Auguste’a Blanqui, Pierre’a Josepha Proudhona, Karola Marksa, Fryderyka Engelsa, Jacques’a-Louisa Davida, Jeana-Auguste’a-Dominique’a Ingres’a, Bertela Thorvaldsena, Antonia Canovy, Wolfganga Amadeusza Mozarta, Friedricha Schillera, Johanna Wolfganga Goethego, Ludwiga van Beethovena, Caspara Davida Friedricha, Fryderyka Chopina, Ferenc Liszta, Roberta Schumanna, Johannes Bramhse, Felixa Mendelssohna-Bartholdy’ego, Giuseppe Verdiego, Gioacchina Rossiniego, Niccolò Paganiniego, Eugène’a Delacroix, Francisca Goi, George’a Byrona, Adama Mickiewicza, Aleksandra Puszkina, Sándora 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: konserwatyzm, liberalizm, socjalizm, anarchizm, falanstery, familister, feminizm, <i>Manifest Komunistyczny</i>, komunizm, nacjonalizacja, rewolucja socjalna, furieryści, klasycyzm (neoklasycyzm), romantyzm, sztuka użytkowa, styl biedermeier, marszand • przyczyny narodzin ideologii liberalnej i konserwatywnej • przyczyny narodzin socjalizmu • dlaczego anarchiści domagali się likwidacji państwa • różnicę między socjalizmem i komunizmem • dlaczego nastąpił odwrót od klasycyzmu i coraz większą popularnością cieszył się romantyzm • przyczyny popularności stylu biedermeier 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić główne założenia konserwatyizmu i liberalizmu • scharakteryzować idee odwołujące się do kwestii robotniczych • porównać poglądy socjalistów, komunistów i anarchistów • omówić przemiany w kulturze europejskiej pierwszej połowy XIX w. • scharakteryzować sztukę klasycystyczną • wymienić główne cechy sztuki romantycznej • rozpoznać dzieła malarstwa, rzeźby, architektury klasycystycznej • rozpoznać cechy romantyzmu w sztuce, architekturze, muzyce i literaturze • podać przykłady dzieł sztuki klasycystycznej i romantycznej • wyjaśnić przyczyny rozwoju mecenatu mieszczańskiego • wyjaśnić, dlaczego Pierre’a Josepha Proudhona uważa się za prekursora feminizmu • wyjaśnić dlaczego teorie głoszone przez furierystów nie zyskały szerszego poparcia społecznego
--------------	--	---	--	---	--

			<p>Petófięgo, Wiktora Hugo, Hansa Christiana Andersena</p> <ul style="list-style-type: none">• nowe idee społeczno-polityczne, które narodziły się w pierwszej połowie XIX w.• nowe prądy kulturowe pod koniec XVIII i w pierwszej połowie XIX w.• cechy sztuki klasycystycznej i romantycznej		
--	--	--	--	--	--

ZP – XXX.2)	Kontestacja ładu wiedeńskiego (rozdz. 4)	1	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1817, 1825, 1830, 1834 • postacie: Karola X, Ludwika Filipa I, Mikołaja I, Leopolda I, Giuseppe Mazziniego, Wilhelma I • państwa, w których podważano ład wiedeński • przyczyny kontestacji ładu wiedeńskiego • grupy społeczne negujące ład wiedeński • okoliczności powstania flagi Niemiec 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: <i>risorgimento</i>, karbonariusze, związek burszowski, rewolucja lipcowa, linia orleańska, cenzus majątkowy, Młoda Europa, Młoda Polska, dekabryści, kalendarz juliański, katorga • dlaczego, początkowo, XIX-wieczny włoski ruch narodowy miał zwolenników tylko wśród elit • dlaczego Austria sprzeciwiała się zjednoczeniu Włoch • dlaczego policja z łatwością inwigilowała środowisko związku burszowskiego • znaczenie wiecu na Górze Wartburskiej dla zjednoczenia Niemiec • dlaczego Karol X abdykował • dlaczego Wielka Brytania szybko uznała nowy porządek polityczny we Francji • dlaczego powstańców, którzy wystąpili przeciw carowi w 1825 r. nazwano dekabrystami • cele polityczne katolickich Irlandczyków • symbolikę, którą posługiwali się karbonariusze 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, dlaczego karbonariusze należeli do kontestatorów ładu wiedeńskiego • scharakteryzować przyczyny, przebieg i skutki rewolucji lipcowej we Francji • wyjaśnić sens stwierdzenia Klemensa von Metternicha „Kiedy Paryż kichnie, Europa dostaje kataru” • wyjaśnić, dlaczego w 1830 roku Świąte Przymierze poniosło pierwszą poważną porażkę • wyjaśnić symboliczne treści obrazu <i>Wolność wiodąca lud (28 lipca 1830 r.)</i> Eugène’a Delacroix • wyjaśnić przyczyny walki Belgów o niepodległość • wyjaśnić, dlaczego konstytucja belgijska stała się wzorcem dla nowo powstających aktów prawnych w Europie i na świecie • wyjaśnić, dlaczego Szwajcaria była głównym ośrodkiem europejskich rewolucjonistów • wyjaśnić cele i sposób działania Młodej Europy • scharakteryzować przyczyny wystąpienia i klęski dekabrystów
-------------	--	---	--	--	---

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">ZP – XXX.5)</p>	<p>Wiosna Ludów 1848–1849 (rozdz. 5)</p>	<p>1</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 22 II 1848, III 1848, V 1848, III 1848–VIII 1849, 1850, 1852 • postacie: Ludwika Filipa I, Karola Ludwika Napoleona Bonaparte – Napoleona III, Fryderyka Wilhelma IV, Ferdynanda I, Franciszka Józefa I, Klemensa von Metternicha, Lajosa Kossutha, Józefa Bema, Henryka Dembińskiego, Józefa Wysockiego, Iwana Paskiewicza, Josepha Radetzkiego, Wojciecha Chrzanowskiego, Ludwika Mierosławskiego, Adama Mickiewicza, króla Sycylii Karola Alberta, Giuseppe Mazziniego, Giuseppe Garibaldiego, Piusa IX • przyczyny wybuchu Wiosny Ludów • państwa, w których doszło do wystąpień w czasie Wiosny Ludów 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: monarchia lipcowa, bankiety polityczne, rewolucja lutowa, II Republika Francuska, Zgromadzenie Prawodawcze, powszechne głosowanie, warsztaty narodowe, prezydent, kadencja, plebiscyt, zamach stanu, II Cesarstwo Francuskie, parlament frankfurcki, rewolucja marcowa, Landtag, patent, uwłaszczenie chłopów, abdykacja, Korona św. Stefana, rząd republiki rzymskiej, legion Mickiewicza • dlaczego krytykowano Ludwika Filipa I • znaczenie powiedzenia: „Widać, że cesarz nie zamarzył pod Moskwą” • dlaczego Karol Ludwik Napoleon Bonaparte wygrał wybory prezydenckie • przyczyny rywalizacji między Berlinem i Wiedniem o kształt przyszłych Niemiec • dlaczego Fryderyk Wilhelm IV nie przyjął korony niemieckiej oferowanej przez parlament frankfurcki • symbolikę węgierskiej flagi • przyczyny uwłaszczenia chłopów w Austrii • przyczyny abdykacji Ferdynanda I • dlaczego Polacy wsparli Węgrów w ich walce o niepodległość • dlaczego powstanie węgierskie zakończyło się klęską 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować ogólnoeuropejskie tendencje sprzyjające wybuchowi Wiosny Ludów • wyjaśnić cele polityczne różnych narodów i grup społecznych walczących w czasie Wiosny Ludów • wskazać na mapie kraje, które objęła Wiosna Ludów • omówić wydarzenia rewolucji lutowej we Francji • wymienić przyczyny wybuchu Wiosny Ludów w Niemczech i monarchii Habsburgów • wyjaśnić, dlaczego obrady parlamentu we Frankfurcie zakończyły się niepowodzeniem • wyjaśnić, dlaczego Rosja podjęła interwencję przeciwko powstaniu węgierskiemu • wyjaśnić stanowisko polityczne władcy Sardynii Karola Alberta i papieża Piusa IX w czasie Wiosny Ludów • wskazać na mapie Frankfurt, Preszburg, Custozę, Novarę • wyjaśnić cele Polaków walczących we Włoszech w legionie utworzonym przez Adama Mickiewicza • wymienić państwa europejskie, w których nie doszło w latach 1848–1849 do wystąpień rewolucyjnych i wyjaśnić dlaczego tak się stało • dokonać bilansu wystąpień rewolucyjnych w czasie Wiosny Ludów w Europie • scharakteryzować udział Polaków w europejskiej Wiosnie Ludów • opisać rolę prasy w propagowaniu haseł Wiosny Ludów
--	--	----------	---	---	--

<p>ZP – XXX.3) ZR – XXX.3); XXX.4)</p>	<p><i>Ameryka Północna i Południowa w pierwszej połowie XIX w. (rozdz. 6)</i></p> <p><i>Temat z zakresu rozszerzonego do zrealizowania dla chętnych realizujących zakres podstawowy</i></p>	<p>1</p>	<p><i>Uczeń zna:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>daty: 1812–1814, 1836, 1850</i> • <i>czas powstania hymnu narodowego i flagi Stanów Zjednoczonych</i> • <i>tzw. amerykańskie cechy: etos pracy, duch pionierski, kult wzajemnej pomocy i indywidualnego sukcesu</i> 	<p><i>Uczeń rozumie:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>pojęcia: kampania wyborcza, farmy, stany, mormoni, amerykańska tożsamość, Jankesi</i> • <i>wpływ rozbudowy infrastruktury kolejowej na rozwój Stanów Zjednoczonych</i> • <i>rolę akcji osiedleńczej, aneksji, wojen w zwiększaniu terytorium Stanów Zjednoczonych</i> • <i>że rozrost terytorialny USA dokonywał się kosztem ludności autochtonicznej – Indian</i> • <i>dłaczego Polacy wysłani na San Domingo w celu tłumienia powstania niewolników przyłączyli się do miejscowej ludności</i> 	<p><i>Uczeń potrafi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>wyjaśnić, jakie czynniki miały wpływ na wzrost populacji USA w pierwszej połowie XIX w.</i> • <i>wyjaśnić wpływ rewolucji przemysłowej na rozwój gospodarczy USA w pierwszej połowie XIX w.</i> • <i>porównać proces demokratyzacji USA z procesem demokratyzacji w państwach europejskich w pierwszej połowie XIX w.</i> • <i>scharakteryzować rozwój terytorialny USA w pierwszej połowie XIX w.</i> • <i>wskazać na mapie stany Teksas i Kalifornię przyłączone do USA po wojnie z Meksykiem</i>
	<p>Europa i świat po kongresie wiedeńskim – lekcja rzeniowa</p>	<p>1</p>			
	<p>Sprawdzian</p>	<p>1</p>			
<p>Ziemie dawnej Rzeczypospolitej w latach 1815–1848</p>					

<p style="text-align: center;">ZP – XXXI.1)</p>	<p>Ziemie dawnej Rzeczypospolitej w latach 1815–1830 (rozdz. 7)</p>	<p style="text-align: center;">1</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1815, 1816, 1817, 1818, 1825, 1828 • postacie: cara Aleksandra I/ króla Aleksandra II, wielkiego księcia Konstantego, Adama Mickiewicza, Juliusza Słowackiego, Nikołaja Nowosilcowa, Franciszka Ksawerego Druckiego-Lubeckiego, Fryderyka Chopina, Adama Jerzego Czartoryskiego, Tadeusza Czackiego, Tomasza Zana, Alojzego Felińskiego, Stanisława Staszica, Juliana Ursyna Niemcewicza, Józefa Maksymiliana Ossolińskiego, Antoniego Radziwiłła, Józefa Zajączka, Jana i Jędrzeja Śniadeckich, Stanisława Skarbka, Leona Ludwika Sapiehy, Ludwika Geyera, Stanisława Kostki Potockiego, Stanisława Wodzickiego, Rajmunda Rembielińskiego • decyzje kongresu wiedeńskiego w sprawie ziem polskich • główne postanowienia zawarte w konstytucji Królestwa Polskiego • herb Królestwa Polskiego • zasięg terytorialny i położenie na mapie Wielkiego Księstwa 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Wielkie Księstwo Poznańskie, Wolne Miasto Kraków/ Rzeczypospolita Krakowska, Królestwo Polskie/ Kongresowe, Królestwo Galicji i Lodomerii, gubernator, Uniwersytet Lwowski, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Galicyjskie Towarzystwo Gospodarcze, Galicyjskie Towarzystwo Kredytowe Ziemskie, Galicyjski Sejm Stanowy, komisarze państw zaborczych, Zgromadzenie Reprezentantów, Senat Rządzący, autonomia, namiestnik, landrat, Kresy, gubernie zachodnie, ziemie zabrane, kurator, Uniwersytet Wileński, Liceum Krzemienieckie, Towarzystwo Filomatyczne, Towarzystwo Filaretów, konstytucja okrojowana, Rada Stanu, immunitet parlamentarny, Rada Administracyjna, Bank Polski, Giełda Kupiecka, polityka etatystyczna, Łódzki Okręg Przemysłowy, Towarzystwo Kredytowe Ziemskie w Warszawie, Kanał Augustowski, Uniwersytet Warszawski/ Aleksandryjski, minister wyznań i oświecenia publicznego, Towarzystwo Przyjaciół Nauk, lojalizm • dlaczego nadzieje Polaków na restytucję Rzeczypospolitej podczas 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić postanowienia kongresu wiedeńskiego w sprawie podziału Księstwa Warszawskiego • scharakteryzować sytuację polityczną ziem polskich wchodzących w skład zaboru pruskiego • opisać ustrój Królestwa Polskiego • omówić kompetencje władcy w świetle konstytucji Królestwa Polskiego w 1815 r. • wymienić swobody obywatelskie, które konstytucja gwarantowała mieszkańcom Królestwa Polskiego • wyjaśnić, w jaki sposób herb Królestwa Polskiego ukazuje zależność Królestwa Kongresowego od Imperium Rosyjskiego • ocenić działalność Franciszka Ksawerego Druckiego-Lubeckiego w dziedzinie gospodarki w Królestwie Polskim • wyjaśnić znaczenie Lwowa jako stolicy Królestwa Galicji i Lodomerii • omówić sytuację polityczną Rzeczypospolitej Krakowskiej • wymienić postanowienia władz pruskich dotyczące organizacji wielkiego Księstwa Poznańskiego • wyjaśnić, jaką rolę w zachowaniu polskiej kultury na ziemiach zabranych odegrało Liceum Krzemienieckie • omówić sytuację chłopów w Królestwie Polskim • ocenić stosunek Polaków do cara Aleksandra I • ocenić politykę cara Aleksandra I wobec Królestwa Polskiego • wskazać na mapie Wielkie Księstwo Poznańskie, Wolne Miasto Kraków/ Rzeczypospolitą Krakowską, Królestwo Polskie/
---	---	--------------------------------------	---	---	--

			<p>Poznańskiego, Wolnego Miasta Krakowa/ Rzeczypospolitej Krakowskiej, Królestwa Polskiego/ Kongresowego</p>	<p>kongresu wiedeńskiego nie zostały spełnione</p> <ul style="list-style-type: none"> • znaczenie Rzeczypospolitej Krakowskiej dla polskiego życia kulturalnego i patriotycznego • na czym miała polegać „opieka trzech mocarstw” nad Rzeczpospolitą Krakowską • dlaczego Galicja do lat 50. XIX w. była najbardziej zapóźnionym cywilizacyjnie i kulturowo obszarem ziem polskich • w czym przejawiała się autonomia Wielkiego Księstwa Poznańskiego w ramach Królestwa Prus • różnicę w sytuacji politycznej ziem zabranych i Królestwa Polskiego • dlaczego ukaz carski zabronił działalności Towarzystwa Filomatycznego i Towarzystwa Filaretów • rolę Franciszka Ksawerego Druckiego-Lubeckiego w rozwoju gospodarczym Królestwa Polskiego • dlaczego Uniwersytet Warszawski nazywano Aleksandryjskim • dlaczego pieśń <i>Boże, coś Polskę...</i> była manifestem lojalizmu wobec króla Aleksandra II (cara Aleksandra I) 	<p>Kongresowe, Królestwo Galicji i Lodomerii, okręg tarnopolski, Wieliczkę, obwód białostocki, Lwów, Krzemieniec, Wilno, Łódzki Okręg Przemysłowy, Kanał Augustowski</p>
--	--	--	--	---	--

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);"> ZP – XXXI.2), XXXI.3) </p>	<p> Powstanie listopadowe (rozdz. 8) </p>	<p>1</p>	<p> Uczeń zna: </p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1819, XII 1828, 29/30 XI 1830, 20 XII 1830, 25 I 1831, II 1831, V 1831, X 1831 • postacie: Mikołaja I, Mikołaja Nowosilcowa, Piotra Wysockiego, Józefa Zaliwskiego, Stanisława Potockiego, Maurycego Mochnackiego, Józefa Chłopickiego, Adama Jerzego Czartoryskiego, Iwana Dybicza, Jana Skrzyneckiego, Ignacego Prądzyńskiego, Józefa Bema, Iwana Paskiewicza, Józefa Dwernickiego, Jana Krukowieckiego, Macieja Rybińskiego, Józefa Sowińskiego, Emilię Plater, Dezyderego Chłapowskiego, Joachima Lelewela, Wacława Tokarza • przyczyny wybuchu powstania listopadowego • miejsca najważniejszych bitew w czasie powstania listopadowego • konsekwencje powstania listopadowego 	<p> Uczeń rozumie: </p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: cenzura, opozycja legalna, konspiracja, działalność spiskowa, sprzysiężenie Wysockiego, Szkoła Podchorążych Piechoty, belwederczycy, noc listopadowa, morale wojskowych, rebelia, dyktator, detronizacja, Rząd Narodowy, kunktator, naczelny wódz, zesłania, konfiskaty, emigracja, Statut organiczny, stan wojenny, noc paskiewiczowska, Cytadela, unifikacja • przyczyny narastania nastrojów opozycyjnych w Królestwie Polskim w latach 1819–1830 • przyczyny klęski opozycji sejmowej • międzynarodowy kontekst sytuacji politycznej w Królestwie Polskim w 1830 r. • dlaczego wojskowi spiskowcy nie chcieli uczestniczyć w wykonaniu wyroku na wielkiego księcia Konstantego • dlaczego o sukcesie nocy listopadowej przesądziło zdobycie Arsenalu • przyczyny braku rozwiązania sprawy chłopskiej przez sejm w czasie powstania • znaczenie regularnej armii w prowadzeniu działań zbrojnych • znaczenie powstania listopadowego dla polskiej literatury i sztuki doby romantyzmu 	<p> Uczeń potrafi: </p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienić cele, jakie chcieli osiągnąć członkowie spisku podchorążych • scharakteryzować przyczyny wybuchu powstania listopadowego • przedstawić przebieg Nocy listopadowej • wskazać na planie Warszawy obiekty związane z nocą listopadową oraz trasę, którą podążali spiskowcy • ocenić postawę przywódców i elit politycznych w trakcie powstania • wyjaśnić przyczyny detronizacji cara Mikołaja I i dynastii Romanowów • przedstawić przebieg walk zbrojnych w czasie powstania • omówić międzynarodową reakcję na powstanie • wskazać na mapie Warszawę, Stoczek Łukowski, Olszynkę Grochowską, Iganie, Ostrołękę, a na planie Warszawy Redutę Ordoña i Kościół św. Wawrzyńca na Woli • wymienić represje popowstaniowe w Królestwie Polskim i na ziemiach zabranych • rozstrzygnąć, czy powstanie listopadowe miało szanse powodzenia, oraz uzasadnić swoją decyzję • wymienić utwory literackie, obrazy, pomniki tematycznie związane z powstaniem listopadowym
--	---	----------	---	---	--

<p style="text-align: center;">ZP – XXXI.2)</p>	<p>Wielka Emigracja (rozdz. 9)</p>	<p>1</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1831, 1832, 1835, 1836 • postacie: Adama Jerzego Czartoryskiego, Joachima Lelewela, Ignacego Prądzyńskiego, Józefa Dwernickiego, Józefa Bema, Fryderyka Chopina, Adama Mickiewicza, Juliusza Słowackiego, Cypriana Kamila Norwida, Adama Gurowskiego, Jana Nepomucena Janowskiego, Andrzeja Towiańskiego, Władysława Zamoyskiego, Janusza Woronicza • państwa, w których osiedliło się najwięcej powstańców • wybitnych twórców kultury polskiej przebywających na emigracji po powstaniu listopadowym 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Wielka Emigracja, Hotel Lambert, Towarzystwo Demokratyczne Polskie, Centralizacja, agenci dyplomatyczni, emisariusze, legiony, promocja kultury, mecenat artystyczny, Towarzystwo Historyczno-Literackie, Biblioteka Polska, katedra kultury i literatur słowiańskich, Wielki manifest, trójzaborowe powstanie, uwłaszczenie chłopów, mesjanizm • dlaczego emigracja po powstaniu listopadowym nosi nazwę Wielkiej • wpływ pochodzenia społecznego przywódców na programy ugrupowań Wielkiej Emigracji • co oznacza sformułowanie: Polska „Chrystusem narodów” 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, jaką rolę w kształtowaniu życia Polaków na emigracji odegrał Hotel Lambert • scharakteryzować program polityczny środowiska skupionego wokół księcia Adama Jerzego Czartoryskiego • omówić wizję Polski przedstawioną w Wielkim manifestie Towarzystwa Demokratycznego • opisać rolę Paryża jako centrum życia kulturalnego Polaków na emigracji • ocenić, który z programów polskich ugrupowań politycznych działających na emigracji miał największe szanse powodzenia, i uzasadnić swoją decyzję • wskazać na mapie główne ośrodki Wielkiej Emigracji • wyjaśnić ideę polskiego mesjanizmu
---	------------------------------------	----------	---	--	---

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">ZP – XXXI.4), XXXI.5), XXXV.5)</p>	<p>Powstanie krakowskie. Wiosna Ludów na ziemiach polskich (rozdz. 10)</p>	<p>1</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: II–III 1846, XI 1846, III 1848, III–V 1848, V 1848 • postaci: Szymona Konarskiego, Piotra Ściegiennego, Ludwika Mierosławskiego, Wiktora Heltmana, Jakuba Szeli, Jana Tyssowskiego, Edwarda Dembowskiego, Franza Stadiona, Aleksandra Fredry, Józefa Bema, Adama Mickiewicza, Henryka Dembińskiego, Wojciecha Chrzanowskiego • przyczyny wybuchu powstania krakowskiego i rabacji galicyjskiej • miejsca, w których doszło do wystąpień na ziemiach polskich w czasie Wiosny Ludów • Polaków, którzy uczestniczyli w Wiośnie Ludów poza ziemiami polskimi • następstwa wystąpień niepodległościowych Polaków w 1846 i 1848 r. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: emisariusz, świadomość narodowa, Stowarzyszenie Ludu Polskiego, Centralizacja Poznańska, Związek Plebejuszy, rabacja galicyjska, cyrkuł, Towarzystwo Demokratyczne Polskie, Wolne Miasto Kraków, Rząd Narodowy w Krakowie, procesja, Wielkie Księstwo Krakowskie, powstanie krakowskie, powstanie wielkopolskie, Komitet Narodowy w Poznaniu, Legion Mickiewicza, nacjonalizm, egoizm narodowy, obywatelskie komitety narodowe, gwardie narodowe, Komitet Narodowy w Krakowie, Główna Rada Ruska we Lwowie, uwłaszczenie chłopów, gubernator, odrodzenie narodowe, Kaszubi, Śląsk Cieszyński • dlaczego emisariusze propagowali hasło „przez lud dla ludu” • znaczenie hasła „z polską szlachtą polski lud” dla walki o niepodległość • dlaczego urzędnikom austriackim udało się podburzyć chłopów galicyjskich przeciwko szlachcie • dlaczego powstanie chłopów z Chochołowa było przeciwieństwem rabacji galicyjskiej 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać działalność konspiracyjną na ziemiach polskich przed Wiosną Ludów • przedstawić przyczyny wybuchu, przebieg i konsekwencje powstania krakowskiego • wyjaśnić, na czym polegała działalność emisariuszy • wymienić decyzje zawarte w Manifeście Rządu Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej w Krakowie 1846 r. • wyjaśnić rolę Edwarda Dembowskiego w powstaniu krakowskim • scharakteryzować okoliczności wybuchu i skutki rabacji galicyjskiej • omówić stosunek władz austriackich do Jakuba Szeli • przedstawić różne postawy polskich chłopów w Galicji wobec sprawy odzyskania niepodległości • omówić przebieg Wiosny Ludów na ziemiach polskich • wyjaśnić, w jaki sposób Polacy odwoływali się do haseł europejskiej Wiosny Ludów • wymienić następstwa Wiosny Ludów na ziemiach polskich • wyjaśnić, na jakich zasadach przeprowadzono uwłaszczenie chłopów w Galicji • wyjaśnić jaką rolę w węgierskiej kulturze pamięci odgrywa generał Józef Bem • wyjaśnić, dlaczego w zaborze rosyjskim nie doszło do wystąpień społecznych i narodowych w czasie Wiosny Ludów • wskazać na mapie obszar, na którym doszło do wystąpień chłopskich w czasie rabacji
---	--	----------	--	---	---

			<ul style="list-style-type: none"> • dlaczego Edwarda Dembowskiego nazywano „czerwonym kasztelanem” • grę polityczną, którą wobec polskich oddziałów w Wielkopolsce prowadziły władze pruskie w 1848 r. • dlaczego wśród niemieckich liberałów i demokratów zwyciężył egoizm narodowy i nastroje nacjonalistyczne • w jaki sposób Austriacy wykorzystali Rusinów do osłabienia polskiego ruchu narodowego w czasie Wiosny Ludów • znaczenie hasła „za naszą i waszą wolność” 	<p>galicyjskiej oraz objętych powstaniem wielkopolskim i powstaniem krakowskim, a także Tarnów, Choczołów, Miłosław, Sokołów, Poznań, Kraków, Lwów</p>
--	--	--	---	--

<p style="text-align: center;">ZP – XXXI.1)</p>	<p>Społeczeństwo i gospodarka na ziemiach polskich w pierwszej połowie XIX w. (rozdz. 11)</p>	<p style="text-align: center;">1</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1816, 1823, 1834, 1846, 1848, 1851 • postaci: Andrzeja Zamoyskiego, Dezyderego Chłapowskiego, Karola Marcinkowskiego, Jana Koźmiana, Hipolita Cegielskiego • główne ośrodki przemysłowe na ziemiach polskich • instytucje na terenie Wielkopolski wspierające polską działalność gospodarczą i polską kulturę • największe miasta na ziemiach polskich w pierwszej połowie XIX w. • zmiany w rolnictwie na ziemiach polskich w pierwszej połowie XIX w. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: industrializacja, Zagłębie Dąbrowskie, Huta Bankowa, Zagłębie Staropolskie, Bank Polski, granica celna, Kolej Warszawsko-Wiedeńska, burżuazja, inteligencja, proletariat, galanteria metalowa, klemensowczycy, latyfundiariusze, edykt królewski, akt regulacyjny, edykt regulacyjny, Ziemstwo Kredytowe, Bazar, manufaktura, praca organiczna, organiczni • wpływ inwestora państwowego na rozwój przemysłu w Królestwie Polskim • znaczenie rozwoju kolei dla rozwoju gospodarczego ziem polskich • wpływ industrializacji na zmiany społeczne • wpływ budowy Cytadeli w Warszawie na kierunki rozwoju miasta • wpływ uwłaszczenia chłopów na migrację ludności ze wsi do miast • przyczyny zmian w strukturze wielkości gospodarstw chłopskich w Wielkopolsce • znaczenie rozwoju gospodarczego zaboru pruskiego dla utrzymania polskości tych ziem • wpływ wprowadzenia powszechnego obowiązku szkolnego w Prusach na likwidację 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować strukturę społeczną Królestwa Polskiego w pierwszej połowie XIX w. • przedstawić najważniejsze inwestycje gospodarcze w Królestwie Polskim • porównać rozwój przemysłu ciężkiego w Zagłębiu Dąbrowskim i Zagłębiu Staropolskim • scharakteryzować rozwój Warszawy w pierwszej połowie XIX w. • wyjaśnić znaczenie Kolei Warszawsko-Wiedeńskiej dla mieszkańców i rozwoju gospodarczego ziem polskich • wyjaśnić wpływ zniesienia granicy celnej między Królestwem Polskim a Cesarstwem Rosyjskim na rozwój gospodarczy Królestwa Polskiego • ocenić zasługi Andrzeja Zamoyskiego dla rozwoju nowoczesnej myśli ekonomicznej na ziemiach polskich • przedstawić rolę klemensowczyków w przemianach na polskiej wsi w pierwszej połowie XIX w. • porównać warunki uwłaszczenia chłopów w Galicji i Wielkim Księstwie Poznańskim • wyjaśnić, w jakim celu powołano do życia poznański Bazar • scharakteryzować narodziny idei pracy organicznej • omówić, w jaki sposób w Wielkopolsce realizowano ideę pracy organicznej
---	---	--------------------------------------	--	---	--

			<p>problemu analfabetyzmu w zaborze pruskim i rozwój cywilizacyjny tych ziem</p>	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić dokonania gospodarcze i społeczne przedsiębiorczych Wielkopolan w pierwszej połowie XIX w. • przedstawić warunki panujące na galicyjskiej wsi w pierwszej połowie XIX w. • porównać poziom rozwoju gospodarczego ziem polskich w poszczególnych zaborach • analizować źródła statystyczne dotyczące demografii, urbanizacji, gospodarki, poziomu życia na ziemiach polskich w pierwszej połowie XIX w. • wskazać na mapie Zagłębie Dąbrowskie, Będzin, Czeladź, Dąbrowę – Hutę Bankową, Zagłębie Staropolskie, Kielce, Suchedniów, rzekę Kamienną, Warszawę, Żyrardów, Częstochowę, Sosnowiec, Szczębrzeszyn (Klemensów)
--	--	--	--	--

ZP – XXXI.6)	Kultura na ziemiach dawnej Rzeczypospolitej w pierwszej połowie XIX w. (rozdz. 12)	1	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1800, 1807–1814, 1818, 1822 • postaci: Izabeli Czartoryskiej, Heleny Radziwiłłowej, rodzinę Raczyńskich, Samuela Bogumiła Lindego, Abrahama Sterna, Stanisława Staszica, Juliana Ursyna Niemcewicza, Wojciecha Bogusławskiego, Józefa Elsnera, Fryderyka Chopina, Kazimierza Brodzińskiego, Adama Mickiewicza, Seweryna Goszczyńskiego, Kajetana Koźmiana, Jana Pawła Woronicza, Jakuba Kubickiego, Alojzego Felińskiego, Stanisława Moniuszki, Adama Mickiewicza, Juliusza Słowackiego, Zygmunta Krasińskiego, Piotra Michałowskiego, Henryka Rodakowskiego, Joachima Lelewela, Cypriana Kamila Norwida, Aleksandra Fredry, Józefa Ignacego Kraszewskiego, Narcyzy Żmichowskiej – ich dzieła i dokonania 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: mecenat artystyczny, Towarzystwo Przyjaciół Nauk, Teatr Narodowy, klasycyzm, romantyzm, wieszcz, Biblioteka Raczyńskich • dlaczego Puławy nazywano polskimi Atenami • znaczenie opracowania i publikacji <i>Słownika języka polskiego</i> przez Samuela Bogumiła Lindego • jak klęska powstania listopadowego wpłynęła na kulturę polską • rolę prac Joachima Lelewela w polskiej historiografii 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienić główne nurty kultury polskiej w pierwszej połowie XIX w. • omówić rolę mecenatu arystokratycznego w rozwoju kultury polskiej pod zaborami • omówić znaczenie rezydencji Czartoryskich w Puławach dla zachowania kultury pod zaborami • wymienić główne ośrodki życia umysłowego, kulturalnego i artystycznego na ziemiach polskich w pierwszej połowie XIX w. • wyjaśnić, na czym polegała działalność Towarzystwa Przyjaciół Nauk • wymienić najważniejszych twórców klasycystycznych i romantycznych oraz ich dzieła • wskazać elementy charakterystyczne dla architektury klasycystycznej w bryle budynku Belwederu (lub na przykładzie innej budowli) • omówić główne cechy polskiego romantyzmu • ocenić rolę Stanisława Staszica w rozwoju polskiej nauki pierwszej połowy XIX w. • wymienić wynalazki Abrahama Sterna • wyjaśnić rolę salonów literackich • wyjaśnić, na czym polegał spór klasyków z romantykami
--------------	--	---	--	---	--

Ziemie dawnej Rzeczypospolitej w latach 1815–1848 – lekcja powtórzeniowa	1			
Sprawdzian	1			
Europa i świat w drugiej połowie XIX i na początku XX w.				

ZP – XXX.6)	Wojna krymska (rozdz. 13)	1	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1853, 1854, 1855, 1856, 1859, 1861 • postaci: Mikołaja I, Napoleona III, Aleksandra II, lorda Palmerstona, Aleksandra Walewskiego, Aleksandra Hercena, Aleksandra Mienszykowa, Adama Jerzego Czartoryskiego, Michała Czajkowskiego (Sadyka Paszę), Adama Mickiewicza • przyczyny i rezultat wojny krymskiej • żądania, które Rosja postawiła Turcji • uczestników wojny krymskiej • skutki wojny krymskiej 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: „żandarm Europy”, cenzura, pansławizm, cieśniny czarnomorskie, idea Trzeciego Rzymu, strefa zdemilitaryzowana, autonomia, agitacja, Dywizja Kozaków Sułtańskich, Pułk Kozaków Sułtańskich, dywersja, kondotierzy, kongres paryski, odwilż posewastopolska, ukaz, poddaństwo, mir, uwłaszczenie, autokratyczny sposób rządzenia, samodzierżawie, szok pourazowy, szpitale polowe, narkoza eterowa, szkoła pielęgniarska, „cienka czerwona linia”, Gospodarstwo Mołdawskie, Gospodarstwo Wołoskie, Księstwo Rumunii • dlaczego Mikołaja I nazywano „żandarmem Europy” • cele polityczne Aleksandra Hercena • rolę idei Trzeciego Rzymu w polityce Rosji • cele polityki imperialnej Rosji • jak zmieniłaby się pozycja Turcji, gdyby spełniła ona żądania Rosji • rolę floty czarnomorskiej w basenie Morza Czarnego • dlaczego Mikołaj I nazwał Turcję „konającym człowiekiem” • dlaczego Rosja szerzyła ideę pansławizmu • jaką rolę odgrywało prawosławie w zbliżeniu Rosji i Słowian na Bałkanach 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić genezę wojny krymskiej • scharakteryzować interesy państw uczestniczących w wojnie krymskiej • wyjaśnić, jakie nadzieje wiązali Polacy z wybuchem wojny krymskiej • omówić sposoby zaangażowania Polaków po stronie mocarstw zachodnich i Turcji • wyjaśnić skutki wojny krymskiej • wymienić postanowienia kongresu paryskiego 1856 r. • przedstawić główne reformy Aleksandra II • wyjaśnić, na jakich zasadach przeprowadzono uwłaszczenie chłopów w Rosji • przedstawić wpływ wojny krymskiej na dążenia niepodległościowe ludów bałkańskich • wskazać na mapie Sewastopol, Mołdawię, Wołoszczyznę, Synopę, Bosfor, Dardanele
-------------	---------------------------	---	---	---	---

				<ul style="list-style-type: none">• dlaczego Wielka Brytania, Francja, papieżstwo i Królestwo Sardynii zdecydowały się na udział w wojnie krymskiej• znaczenie oblężenia Sewastopola dla rezultatu wojny krymskiej• wpływ wojny krymskiej na Święte Przymierze• dlaczego porażka sprawy polskiej w czasie wojny krymskiej osłabiła Hotel Lambert	
--	--	--	--	---	--

ZP – XXXIII.2)	Wojna secesyjna (rozdz. 14)	1	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1860, 1861, 1862, 1863, 1865, 1867 • postaci: Abrahama Lincolna, Jeffersona Davisa, Roberta Lee, Thomasa Jacksona, Ulyssesa Granta, Williama Shermana, Davida Portera, Winfielda Scotta, Williama Henry’ego Sewarda, Nathana Bedforda Forresta, rodziny Rockefellerów, Morganów, Carnegie • przyczyny wybuchu wojny secesyjnej w USA • skutki wojny secesyjnej 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Unia, państwo federacyjne, stan, Amerykańskie Stowarzyszenie Antyniewolnicze, abolicja, stany wolne, stany niewolnicze, republikanie, demokraci, secesja, Skonfederowane Stany Ameryki, Konfederacja, unioniści, jankesi, konfederaci, Proklamacja emancypacji, taktyka spalanej ziemi, amnestia, XIII poprawka do konstytucji, segregacja rasowa, rezerwaty, złoty wiek Ameryki, magnaci prasowi, lobbng, rekin biznesu, kongresmen, Ku Klux Klan, rasizm, lincz, karabin wielostrzałowy, plan anakondy, system łupów • wpływ problemu niewolnictwa na wybuch wojny secesyjnej w USA • różnice społeczno-gospodarcze między Północą i Południem • dlaczego Południe sprzeciwiało się zniesieniu niewolnictwa • dlaczego wojna secesyjna pochłonęła aż 600 tys. ofiar, a ok. 1 mln żołnierzy zostało rannych • dlaczego Abraham Lincoln jest postrzegany jako męczennik walki o prawa człowieka • dlaczego po zakończeniu wojny secesyjnej rozpoczął się okres zwany złotym wiekiem Ameryki 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić przyczyny wojny secesyjnej • wskazać walczące strony w czasie wojny secesyjnej • wymienić konsekwencje wojny secesyjnej • scharakteryzować przebieg walk w trakcie wojny domowej w USA • omówić znaczenie wojny secesyjnej dla zniesienia niewolnictwa w Stanach Zjednoczonych • wymienić prawa, które na mocy Proklamacji zniesienia niewolnictwa uzyskali czarnoskórzy mieszkańcy Ameryki • podać przykłady segregacji rasowej w USA • wyjaśnić, w jakim celu biali Amerykanie utworzyli Ku Klux Klan • omówić politykę władz Stanów Zjednoczonych względem rdzennej ludności • przedstawić główne założenia konstytucji Skonfederowanych Stanów Ameryki • wyjaśnić, jak wojna secesyjna wpłynęła na kondycję gospodarki amerykańskiej • podać przykłady działalności filantropijnej amerykańskich milionerów • wskazać na mapie Richmond, Gettysburg, Appomattox, Galveston, West Point, terytorium Konfederacji I Unii • wyjaśnić, w jaki sposób Alaska została przyłączona do USA
----------------	-----------------------------	---	---	--	--

ZP – XXXIII.1)	Zjednoczenie Włoch (rozdz.15)	1	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1858, 1859, 1860, 1861, 1866, 1870 • postaci: Giuseppe Garibaldi, Wiktora Emanuela II, Camilla Cavoura, Giuseppe Mazziniego, Piusa IX, Henriego Dunanta, Franciszka II Burbona • główne etapy procesu zjednoczeniowego • państwa, które sprzyjały zjednoczeniu, oraz te, które były przeciwnikami zjednoczenia Włoch • skutki zjednoczenia Włoch 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: tożsamość narodowa, dwie koncepcje zjednoczeniowe, Piemont, układ w Plombiers, <i>risorgimento</i>, Królestwo Obojga Sycylii, Czerwony Krzyż, plebiscyt, wyprawa tysiąca czerwonych koszul, garybaldczycy, więzień Watykanu, Państwo Kościelne • cel układu zawartego przez Piemont z Francją • wpływ rozwoju gospodarczego Królestwa Sardynii na objęcie przywództwa w procesie zjednoczeniowym • przyczyny utworzenia organizacji Czerwonego Krzyża • różnicę między tożsamością lokalną a tożsamością narodową • dysproporcje w rozwoju gospodarczym państw włoskich • dlaczego Napoleon III zawarł pokój z Austrią z pominięciem Piemontczyków • dlaczego garybaldczycy zdobyli masowe poparcie społeczne • dlaczego sukcesy militarne czerwonych koszul zaniepokoiły Camilla Cavoura • dlaczego Giuseppe Garibaldi zrezygnował z marzeń o republice włoskiej 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić różnice między dwiema koncepcjami zjednoczenia Włoch • przedstawić wpływ Wiosny Ludów na idee zjednoczeniowe Włoch • przedstawić proces zjednoczeniowy Włoch • wyjaśnić następstwa bitwy pod Solferino • przedstawić znaczenie plebiscytów w procesie zjednoczeniowym • opisać wyprawę tysiąca czerwonych koszul • przedstawić etapy zjednoczenia Włoch • scharakteryzować stosunek papieża Piusa IX do zjednoczenia Włoch • rozstrzygnąć, czy proces zjednoczenia Włoch stał w sprzeczności z ładem wiedeńskim • wskazać na mapie Magentę, Solferino, Custozę, Piemont, Lombardię, Wenecję, Kalabrię, Toskanię, Parmę, Modenę, Neapol, trasę wyprawy tysiąca czerwonych koszul
----------------	-------------------------------	---	--	---	---

			<ul style="list-style-type: none">• dlaczego Turyn, a później Florencja były pierwszymi stolicami zjednoczonych Włoch• dlaczego papież Pius IX ogłosił się więźniem Watykanu• dlaczego walka Włochów o zjednoczenie stała się inspiracją i przykładem dla innych narodów Europy	
--	--	--	---	--

ZP – XXXIII.1)	Zjednoczenie Niemiec. Powstanie Austro-Węgier (rozdz. 16)	1	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1862, 1864, 1866, 1867, 1870–1871, 1871 • postaci: Ottona von Bismarcka, Wilhelma I Hohenzollerna, Napoleona III, Helmutha von Moltke, Leopolda Hohenzollerna, Agenora Gołuchowskiego, Gyula Andrásyego • rolę Prus w zjednoczeniu Niemiec • wydarzenia, które doprowadziły do zjednoczenia Niemiec • dokonania Ottona von Bismarcka • główne etapy zjednoczenia Niemiec 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Małe Niemcy, Wielkie Niemcy, Związek Niemiecki, Związek Północnoniemiecki, Szlezwik, Holsztyn, Bawaria, Księstwo Liechtensteinu, depesza emska, prowokacja, III Republika Francuska, preliminaria pokojowe, pokój we Frankfurcie nad Menem, II Rzesza, Rzesza Niemiecka, kanclerz, germanizacja, kulturkampf, unia realna, państwo dualistyczne, Austro-Węgry, Przedlitawia, Zalitawia, autonomia, lojalizm, polityka <i>splendid isolation</i> (wspaniałego odosobnienia) • z czego wynikała różnica między dwiema koncepcjami zjednoczenia Niemiec • stwierdzenie Otto von Bismarcka, że zjednoczenie dokona się „krwią i żelazem” • rolę konfliktu z Danią w procesie zjednoczenia Niemiec • znaczenie klęski Austrii w wojnie z Prusami dla procesu zjednoczenia Niemiec • przyczyny braku poparcia dla zjednoczenia Niemiec przez Prusy ze strony krajów południa Niemiec • w jaki sposób depesza emska przyczyniła się do wybuchu wojny francusko-pruskiej 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować dwie koncepcje zjednoczenia Niemiec • wymienić etapy zjednoczenia Niemiec • omówić rolę Ottona von Bismarcka w zjednoczeniu Niemiec • wyjaśnić, dlaczego kwestia Szlezwicku i Holsztynu doprowadziła do wojny z Danią • wyjaśnić przyczyny klęski Austrii w wojnie z Prusami • omówić cel powstania i organizację Związku Północnoniemieckiego • omówić rolę prowokacji w konflikcie francusko-pruskim z 1870 r. • wyjaśnić konsekwencje dla Francji przegranej w wojnie z Prusami • wyjaśnić, jaki wpływ na sytuację w Europie miało powstanie Rzeszy Niemieckiej w XIX w. • wyjaśnić, jakie znaczenie dla dalszych relacji francusko-pruskich mogło mieć ogłoszenie powstania Rzeszy Niemieckiej w sali Lustrzanej pałacu wersalskiego • przedstawić okoliczności powstania Austro-Węgier • wyjaśnić, w jaki sposób herb monarchii habsburskiej odzwierciedla dualizm monarchii austro-węgierskiej • wskazać wspólne i odrębne instytucje Austrii i Węgier • wyjaśnić rolę Agenora Gołuchowskiego w procesie liberalizacji Austrii • porównać procesy zjednoczeniowe Niemiec i Włoch
----------------	--	---	---	---	---

			<ul style="list-style-type: none">• cel zorganizowania ceremonii proklamacji Rzeszy Niemieckiej w sali Lustranej pałacu w Wersalu• przyczyny wprowadzenia monarchii dualistycznej Austro-Węgier	<ul style="list-style-type: none">• wskazać na mapie Szlezwik, Holsztyn, Sadową, Ems, Sedan, Metz, Frankfurt nad Menem, Bawarię, Przedlitawię i Zalitawię
--	--	--	--	---

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">ZP – XXXIII.3)</p>	<p>Kolonializm w drugiej połowie XIX w. (rozdz. 17)</p>	<p>1</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1840, 1857–1859, 1881–1881, 1880–1899, 1884–1885, 1887, 1899–1902 • postaci: Cecila Johna Rhodesa, Leopolda II, Mohandasa Karamchanda Gandhiego • korzyści gospodarcze, które płynęły z posiadania kolonii • największe mocarstwa kolonialne pod koniec XIX w. • skutki kolonializmu 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: metropolia, ideologia kolonialna, rasizm, kolonie, gubernator, „wścig o Afrykę”, „rozdrapywanie Afryki”, Burowie, pierwsza wojna burska, druga wojna burska, obozy koncentracyjne, eksterminacja, Transwał, Orania, Związek Południowej Afryki, powstanie sipajów, cesarzowa Indii, Indyjski Kongres Narodowy, Związek Indochiński, europeizacja, imperializm, „ludzkie zoo” • dlaczego Indie były nazywane perłą w koronie brytyjskiej • dlaczego Wietnamczycy nieprzychylnie traktowali chrześcijańskich misjonarzy • na czym polegały formy protestu przeciw Brytyjczykom stosowane przez Gandhiego i jego zwolenników • dlaczego rewolucja przemysłowa w Europie przyczyniła się do rozwoju kolonializmu • jakie działania Cecil John Rhodes uznawał za „brzemień białego człowieka” • sens ideowy karykatury <i>Kolos Rhodesa</i> 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić przyczyny kolonializmu w XIX w. • scharakteryzować kolonizację w Afryce i Azji • opisać najważniejsze konflikty kolonialne w drugiej połowie XIX w. • przedstawić poglądy Cecila Johna Rhodesa na temat cywilizowania ludów Afryki i Azji • omówić różne formy organizacji kolonii • wskazać na mapie kolonie angielskie, francuskie, niemieckie w Afryce i Azji • wyjaśnić, kim byli Burowie • wyjaśnić przyczyny i konsekwencje wojen burskich • ocenić politykę brytyjską względem ludności cywilnej w czasie drugiej wojny burskiej • przedstawić korzyści, które czerpała Wielka Brytania z posiadania Indii • scharakteryzować stosunek Brytyjczyków do mieszkańców Indii • wyjaśnić konsekwencje powstania sipajów • scharakteryzować formy walki Hindusów z kolonizatorami brytyjskimi • wyjaśnić, jak doszło do powstania Związku Indochińskiego • rozstrzygnąć, czy stosunek państw kolonialnych do rdzennej ludności Afryki był oparty na wartościach chrześcijańskich, oraz uzasadnić swoją decyzję • ocenić politykę Europejczyków względem rdzennej ludności kolonii
---	---	----------	--	---	--

ZP – XXXIII.3)	Nowe mocarstwa kolonialne i rywalizacja na Dalekim Wschodzie (rozdz. 18)	1	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1839–1842, 1851, 1856–1860, 1887, 1898, 1899–1901, 1904–1905, 1914 • postać: Theodore’a Roosevelta • państwa, które do XIX w. miały kolonie na Dalekim Wschodzie, oraz tereny przez nie opanowane • państwa, które pod koniec XIX w. przystąpiły do rywalizacji o kolonie na Dalekim Wschodzie, oraz tereny przez nie opanowane • przyczyny i rezultat wojny hiszpańsko-amerykańskiej • dokonania prezydenta USA Theodore’a Roosevelta • czas powstania baz morskich USA w Pearl Harbor i zatoce Guantanamo • państwa, które rywalizowały o strefy wpływów w Chinach • przyczyny wojny rosyjsko-japońskiej • postanowienia pokoju w Portsmouth 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: „republiki bananowe”, dynastia mandżurska, polityka izolacji, opium, wojny opiumowe, pierwsza wojna opiumowa, druga wojna opiumowa, zasada „otwartych drzwi”, „rozdarcie Chin”, powstanie tajpingów, powstanie bokserów, epoka „świątłych rządów”, pokój w Portsmouth • jaką rolę odegrały wydarzenia na Kubie w 1895 r. w polityce USA wobec Hiszpanii • cel przekopania Kanału Panamskiego • cel polityki Theodore’a Roosevelta • jak funkcjonowały „republiki bananowe” • dlaczego Chiny prowadziły politykę izolacji • wpływ opium na społeczeństwo chińskie • przyczyny powstania bokserów w Chinach • dlaczego Rosja przegrała wojnę z Japonią 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować rywalizację hiszpańsko-amerykańską o wpływy na Morzu Karaibskim • omówić przyczyny, przebieg i skutki wojny hiszpańsko-amerykańskiej • rozstrzygnąć, czy Theodor Roosevelt realizował doktrynę Monroe’a, oraz uzasadnić odpowiedź • wyjaśnić, w jakich okolicznościach Kuba stała się państwem niepodległym • wyjaśnić przyczyny i skutki wojen opiumowych • ocenić politykę kolonialną mocarstw wobec Chin • wyjaśnić, dlaczego Amerykanie zaczęli propagować zasadę „otwartych drzwi” wobec Chin • wyjaśnić przyczyny wybuchu powstania tajpingów i powstania bokserów w Chinach • omówić przyczyny wojny rosyjsko-japońskiej • wyjaśnić, jak klęska Rosji w wojnie z Japonią wpłynęła na sytuację państwa i społeczeństwa rosyjskiego • wyjaśnić, jaką politykę wobec Korei prowadzili Japończycy • wskazać na mapie: Kanał Panamski, Pearl Harbor, zatokę Guantanamo, Kubę, Puerto Rico, Chiny, Nankin, Hongkong, Tybet, Japonię, Kioto, Edo/Tokio, Port Artur, wyspę Cuszimę, Mukden, Portsmouth, półwysep Liaodong, Mandżurię, Koreę • wskazać na mapie główne kierunki ekspansji nowych mocarstw kolonialnych na Dalekim Wschodzie
----------------	--	---	---	---	--

ZP – XXXIV.1)	Przemiany gospodarcze i społeczne w drugiej połowie XIX i na początku XX w. (rozdz. 19)	1	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1853, 1867, 1876, 1882, 1888, 1895, 1903, 1911 • postacie: Aleksandra Grahama Bella, Thomasa Alvy Edisona, Ignacego Łukasiewicza, Alfreda Nobla, Karola Olszewskiego, Zygmunta Wróblewskiego, Antoine’a Henri Becquerela, Piotra Curie, Marii Skłodowskiej-Curie, Williama Lindley’a, Ludwika Pasteura, Antoniego Mikulicz-Radeckiego, Edmunda Biernackiego, Wilhelma Roentgena, Carla Benza, Rudolfa Diesela, Gottlieba Daimlera, Johna Dunlopa, braci Orville’a i Wilburna Wright • najważniejsze osiągnięcia w nauce i technice drugiej połowy XIX i na początku XX w. • konsekwencje społeczne przemian gospodarczych w drugiej połowie XIX i na początku XX w. • kraje, które znalazły się w czołówce najlepiej rozwiniętych gospodarczo państw świata w drugiej 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: era elektryczności, telefon, silnik elektryczny, destylacja ropy, benzyna, olej napędowy, konstrukcje żelbetonowe, drapacze chmur, dynamit, zjawisko naturalnej promieniotwórczości, radioaktywność, Nagroda Nobla, akcje, koncerny, melioracja, mechanizacja rolnictwa, migracja, pasteryzacja, wodociągi, szczepionka, wścieklizna, antyseptyka, promienie X, odczyn OB, rad, polon, curieterapia, dwusuwowy silnik spalinowy, automobil, silnik wysokoprężny, gumowa opona, bicykl, metro, aeroplan, usługi turystyczne, migracje międzykontynentalne, adaptacja społeczna, agenci przedsiębiorstw przewozowych, imigracja • dlaczego okres drugiej połowy XIX i początku XX w. nazywamy erą elektryczności • dlaczego pierwsze wieżowce nazwano drapaczami chmur • znaczenie antyseptyki w medycynie • wpływ stosowania nawozów sztucznych i mechanizacji na rozwój rolnictwa • wpływ wynalazków i przemian gospodarczych na życie ludzi w drugiej połowie XIX i na początku XX w. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienić najważniejsze osiągnięcia w nauce i technice drugiej połowy XIX i początku XX w. • wymienić dziedziny, w których nastąpił największy postęp technologiczny w drugiej połowie XIX i na początku XX w. • wyjaśnić, dlaczego USA stały się pierwszą gospodarką świata na początku XX w. • opisać przemiany w rolnictwie i przemyśle w drugiej połowie XIX w. • wymienić sposoby zastosowania odkryć naukowych Piotra Curie i Marii Skłodowskiej-Curie • ocenić wkład Polaków w rozwój nauki i techniki na świecie w drugiej połowie XIX i na początku XX w. • scharakteryzować procesy migracyjne na świecie w połowie XIX i na początku XX w. • analizować źródła statystyczne • ocenić wpływ postępu technologicznego na środowisko naturalne w drugiej połowie XIX i na początku XX w. • opisać wpływ postępu technologicznego na życie ludzi w drugiej połowie XIX i na początku XX w. • scharakteryzować rozwój komunikacji w drugiej połowie XIX i na początku XX w.
---------------	---	---	---	--	--

			połowie XIX i na początku XX w.	<ul style="list-style-type: none">• przyczyny migracji ludności w drugiej połowie XIX i na początku XX w.• przyczyny zmiany w czołówce najbardziej rozwiniętych gospodarczo państw świata w drugiej połowie XIX i na początku XX w.	
--	--	--	---------------------------------	--	--

	<p>Prądy kulturowe i ideowe w drugiej połowie XIX i na początku XX w. (rozdz. 20)</p>	<p>1</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1889, 1891, 1893, 1895, 1896 • postacie: Karola Darwina, Augusta Comte’a, Herberta Spencera, Emila Zoli, Gustawa Flauberta, Wiktora Hugo, Fiodora Dostojewskiego, Lwa Tołstoja, Antoniego Czechowa, Józefa Konrada Korzeniowskiego/ Josepha Conrada, Bolesława Prusa, Jacka Londona, Marka Twaina, Juliusza Verne’a, Henryka Ibsena, Claude’a Moneta, Vincenta van Gogha, Charles’a Baudelaire’a, Paula Verlaine’a, Arthura Rimbaude’a, Gustava Klimta, Bronisławy Skłodowskiej, braci Auguste’a i Louis-a Lumiere, Karola Marksa, Fryderyka Engelsa, Włodzimierza Lenina, Karla Liebknechta, Róży Luksemburg, Eduarda Bernsteina, Alfreda Dreyfusa, Leona XIII, Theodora Herzla, Emmeline Pankhurst 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: teoria ewolucji, scjentyzm, pozytywizm, naturalizm, literatura fantastycznonaukowa, modernizm, impresjonizm, secesja, dekadentyzm, futuryzm, analfabetyzm, szkoły koedukacyjne, kultura masowa, prasa brukowa/prasa rewolwerowa, kinematograf, masowe partie polityczne, socjaldemokracja, program erfurcki, I Międzynarodówka, II Międzynarodówka, rewolucjoniści, rewizjoniści/reformiści, nacjonalizm, egoizm narodowy, antysemityzm, chadecja, encyklika <i>Rerum novarum</i>, syjonizm, emancypantki/entuzjastki, sufrażystki • wpływ nauki i rozwoju gospodarczego na kulturę • dlaczego teoria ewolucji miała istotny wpływ na powstanie nowych prądów ideowych • przyczyny narodzin nowatorskich tendencji w różnych dziedzinach sztuki • wpływ wprowadzenia obowiązku szkolnego na likwidację analfabetyzmu • przyczyny powstania szkół koedukacyjnych 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić wpływ pozytywizmu na literaturę i sztukę drugiej połowy XIX w. • scharakteryzować przemiany w kulturze w drugiej połowie XIX i na początku XX w. • wyjaśnić, jaki wpływ na życie ludzi miało pojawienie się kultury masowej • opisać zjawisko demokracji • przedstawić idee polityczne drugiej połowy XIX w. • wskazać różnice w założeniach ideowych socjaldemokracji, narodowej demokracji oraz chadecji • wyjaśnić przyczyny ustanowienia 1 maja międzynarodowym świętem ludzi pracy • wyjaśnić różnice ideowe między rewolucjonistami i rewizjonistami • przedstawić główne postulaty encykliki <i>Rerum novarum</i> • omówić metody działania sufrażystek • wyjaśnić, dlaczego Juliusza Verne’a nazywa się prekursorem fantastyki naukowej
--	---	----------	---	---	--

			<ul style="list-style-type: none"> • główne kierunki w sztuce drugiej połowy XIX i początku XX w. • idee polityczne drugiej połowy XIX w. 	<ul style="list-style-type: none"> • znaczenie kina dla rozwoju kultury masowej • przyczyny rozwoju antysemityzmu w XIX w. • przyczyny narodzin syjonizmu • znaczenie procesu demokratyzacji dla powstania partii masowych • przyczyny wydania encykliki <i>Rerum novarum</i> • przyczyny powstania i znaczenie ruchu emancypacji kobiet 	
	Europa i świat w drugiej połowie XIX i na początku XX w. – lekcja powtórzeniowa	1			
	Sprawdzian	1			
Ziemie polskie w drugiej połowie XIX i na początku XX w.					

	<p>Powstanie styczniowe (rozd. 21)</p>	<p>1</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1856, 1862, 1863, 1864 • postacie: cara Aleksandra II, Andrzeja Zamoyskiego, margrabiego Aleksandra Wielopolskiego, Jarosława Dąbrowskiego, Zygmunta Padlewskiego, Leopolda Kronenberga, wielkiego księcia Konstantego Romanowa, rabina Dow Ber Meiselsa, Aleksandra Sochaczewskiego, Ludwika Mierosławskiego, Mariana Langiewicza, Romualda Traugutta, Michała Murawjowa, Fiodora Berga, Michała Heidenreicha-Kruka, Józefa Hauke-Bosaka, François Rochebrune’a, Stanisława Brzósę, Piusa IX, Benedykta Dybrowskiego, Jana Czerskiego, Aleksandra Czekanowskiego, Bronisława Piłsudskiego • przyczyny wybuchu powstania styczniowego • decyzje zawarte w <i>Manifeście</i> Tymczasowego Rządu Narodowego • skutki powstania styczniowego • przebieg i charakter działań zbrojnych w czasie powstania styczniowego 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: odwilż posewastopolska, rewolucja moralna, manifestacje patriotyczne, kółka konspiracyjne, ugodowcy, tzw. żubry kresowe, Komisja Rządowa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, Czerwoni, Biali, Komitet Miejski, towarzystwo Rolnicze, namiestnik, repolonizacja administracji sądownictwa, Szkoła Główna Warszawska, Komitet Centralny Narodowy, Ziemia i Wolność, żałoba narodowa, stan wojenny, branka, Tymczasowy Rząd Narodowy, <i>Manifest</i>, dyktator, konwencja Alvenslebena, państwo podziemne, Rząd Narodowy, partyzantka, insurekcja, żuawi śmierci, zsyłki, katorga, katorżnicy, polska diaspora, konfiskaty, ukazy uwłaszczeniowe, powstanie zabajkalskie • oczekiwania i nadzieje Polaków związane z osobą cara Aleksandra II • cel organizowania manifestacji patriotycznych • dlaczego mogła pięciu poległych odgrywała istotną rolę w pamięci polskich patriotów w drugiej połowie XIX i na początku XX w. • znaczenie żałoby narodowej dla demonstrowania uczuć patriotycznych 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić sytuację społeczno-polityczną w zaborze rosyjskim przed wybuchem powstania styczniowego • przedstawić stanowisko Aleksandra II w sprawie polskiej niepodległości • omówić stosunek społeczności żydowskiej do sprawy polskiej w przededniu powstania styczniowego • wyjaśnić symbolikę godła powstańczego • opisać przebieg powstania • scharakteryzować organizację polskiego państwa podziemnego w czasie powstania styczniowego • ocenić postawy społeczeństwa polskiego wobec powstania styczniowego • wyjaśnić, dlaczego żuawi śmierci byli uważani za jeden z najlepszych oddziałów powstania styczniowego • ocenić postawę i dokonania Romualda Traugutta • wskazać na mapie główne tereny działań zbrojnych prowadzonych przez powstańców i miejsca najważniejszych bitew • omówić stosunek rządów i narodów europejskich do powstania styczniowego • przedstawić skutki powstania styczniowego • ocenić społeczne i ekonomiczne skutki uwłaszczenia chłopów w Królestwie Polskim • wyjaśnić, dlaczego Aleksandra Sochaczewskiego nazywamy malarzem syberyjskiej katorgi • scharakteryzować wkład polskich zesłańców w badania geologiczne Syberii
--	--	----------	---	--	---

			<ul style="list-style-type: none">• cele polityki Aleksandra Wielopolskiego• przyczyny ogłoszenia branki z inicjatywy Aleksandra Wielopolskiego• różnice w programach Białych i Czerwonych• konieczność prowadzenia walk partyzanckich przez powstańców• skutki przyłączenia się Białych do powstania• przyczyny i skutki zawarcia przez Rosję układu z Prusami zwanego konwencją Alvenslebena• dlaczego kwestia uwłaszczenia chłopów miała kluczowe znaczenie dla walk powstańczych• dlaczego ogłoszenia ukazu carskiego o uwłaszczeniu chłopów miało istotne znaczenie dla upadku powstania	
--	--	--	--	--

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">ZP – XXXV.1; XXXV.3); XXXV.4)</p>	<p>Królestwo Polskie i ziemie zabrane po powstaniu styczniowym (rozd. 22)</p>	<p>1</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1865, 1866–1869, 1867, 1875, 1879–1897 • postacie: Aleksandra Hercena, Stanisława Piotrowicza, Piotra Żylińskiego, Leona XIII, Adama Stanisława Krasieńskiego, Aleksandra Apuchtina • represje, które władze rosyjskie zastosowały wobec uczestników powstania styczniowego 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: represje, stan wojenny, unifikacja, katorga, przymusowe osiedlenie, konfiskata mienia, konwersja, indywidualna strategia oporu, litewski ruch narodowy, rusyfikacja, depolonizacja, Kraj Nadwiślański, język wykładowy, noc apuchtinowska, kurator oświaty, Carski Uniwersytet Warszawski, Kolegium Duchowne, kasata zakonów • dlaczego rusyfikacja szkolnictwa spotkała się z brakiem akceptacji i buntem ze strony uczniów 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić politykę rusyfikacji w Królestwie Polskim i na ziemiach zabranych • wskazać podobieństwa i różnice w sytuacji Polaków w Królestwie Polskim i na ziemiach zabranych po powstaniu styczniowym • scharakteryzować postawy Polaków wobec rusyfikacji • wymienić represje zastosowane przez władze rosyjskie wobec uczestników powstania styczniowego • wyjaśnić, na czym polegała unifikacja Królestwa Polskiego z Cesarstwem Rosyjskim • omówić politykę władz carskich wobec Kościoła katolickiego na ziemiach zabranych po upadku powstania styczniowego • wymienić instytucje polskie zlikwidowane przez władze rosyjskie po upadku powstania styczniowego • wyjaśnić, na czym polegała utrata autonomii przez Królestwo Polskie • wyjaśnić, na czym polegał proces depolonizacji w urzędach • omówić proces rusyfikacji widoczny w przestrzeni publicznej na przykładzie pałacu Staszica • wymienić budowle, które wzniesiono w Warszawie po upadku powstania styczniowego, będące symbolami rosyjskiego panowania • ocenić skuteczność polityki rusyfikacji zastosowanej wobec polskiego społeczeństwa
--	---	----------	---	--	--

					<ul style="list-style-type: none">• scharakteryzować zmiany w szkolnictwie na terenie Królestwa Polskiego w okresie tzw. nocy apuchtinowskiej• wyjaśnić, dlaczego największy nacisk na rusyfikację kładziono w oświacie• wyjaśnić, co miała symbolizować nazwa Kraj Nadwiślański, którą zastąpiono nazwą Królestwo Polskie
--	--	--	--	--	--

ZP – XXXV.1); XXXV.3); XXXV.4)	Ziemie zaborów austriackiego i pruskiego po powstaniu styczniowym (rozdz. 23)	1	Uczeń zna: <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1861, 1885–1886, 1866, 1873, 1876, 1886, 1894, 1901, 1908 • postacie: Agenora Gołuchowskiego, Kazimierza Badeniego, Alfreda Potockiego, Juliana Dunajewskiego, Michała Drzymały, Mieczysława Ledóchowskiego, Michała Bobrzyńskiego, Bronisławy Śmidowicz • formy walki mieszkańców zaboru pruskiego o zachowanie języka polskiego, religii i polskiego stanu posiadania • warunki funkcjonowania autonomii galicyjskiej 	Uczeń rozumie: <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: dyplom październikowy, patent lutowy, federalizacja, kraje koronne, autonomia, parlament krajowy, Sejm Krajowy, wybory kurialne, Wydział Krajowy, Rada Szkolna Krajowa, karty wyborcze, korupcja, adres do tronu, polski lojalizm, polonizacja administracji, namiestnik, Rada Państwa, Koło Polskie, minister do spraw Galicji, Landtag, Reichstag, kulturkampf, germanizacja, Provinz Posen, Komisja Kolonizacyjna, parcelacja, rugi pruskie, Związek Popierania Niemczyzny w Marchiach Wschodnich – Hakata (HKT), hakatyści, strajk dzieci we Wrześni, ustawa kagańcowa • na czym polegał protest Michała Drzymały • na czym polegały dalekosiężne skutki działalności Hakaty • dlaczego polityka kulturkampfu miała na terenie zaboru pruskiego ostrze antypolskie • dlaczego rugi pruskie spotkały się z ostrym sprzeciwem opinii międzynarodowej • przyczyny ogłoszenia przez Sejm Krajowy adresu do tronu w 1866 r. 	Uczeń potrafi: <ul style="list-style-type: none"> • opisać postawy Polaków wobec polityki władz zaborczych w Galicji • przedstawić pozycję Polaków w monarchii Habsburgów • wyjaśnić sytuację międzynarodową państwa Habsburgów, w której doszło do wprowadzenia autonomii galicyjskiej • scharakteryzować politykę władz zaboru pruskiego wobec Polaków • wyjaśnić, jakie znaczenie dla zachowania tożsamości narodowej Polaków w Galicji miał dostęp do szkolnictwa, urzędów i sądownictwa w języku polskim • opisać postawę arcybiskupa Mieczysława Ledóchowskiego wobec władz pruskich • scharakteryzować politykę władz pruskich wobec nauczania w języku polskim • porównać politykę Prus i Austrii wobec mieszkańców dawnych ziem polskich • opisać postawy Polaków wobec germanizacji
--------------------------------	---	---	---	---	--

<p style="text-align: center;">ZP – XXXV.2)</p>	<p>Przemiany gospodarcze i społeczne na ziemiach polskich w drugiej połowie XIX w. (rozdz. 24)</p>	<p style="text-align: center;">1</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1851, 1889 • postacie: Karola Scheiblera, Izraela Poznańskiego, Stanisława Lilpopa, Leopolda Kronenberga, Bernarda Hantkego, Hipolita Cegielskiego, Ferdynanda Schichaua, Ludwika Zieleniewskiego, Franciszka Stefczyka, Piotra Wawrzyniaka, Konstantego Rudzkiego • okręgi i ośrodki przemysłowe na ziemiach polskich w drugiej połowie XIX i na początku XX w. oraz gałęzie przemysłu, które się tam rozwijały • największe miasta na ziemiach polskich w drugiej połowie XIX i na początku XX w. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: granica celna, Łódzki Okręg Przemysłowy, Zagłębie Dąbrowskie, Staropolski Okręg Przemysłowy, Bank Handlowy, Białostocki Okręg Przemysłowy, Zagłębie Borysławskie, Zagłębie Krakowskie, urbanizacja, struktura własności ziemi, uwłaszczenie, serwituty, modernizacja, kultura rolna, rozdrobnione gospodarstwa, kasy pożyczkowo-zapomogowe, krakus, spółki parcelacyjne, spółdzielnie rolnicze • znaczenie zniesienia granicy celnej z Rosją dla rozwoju gospodarczego Królestwa Polskiego • znaczenie napływu kapitału zagranicznego w latach 70. XIX w. dla industrializacji Kongresówki • znaczenie rozwoju polskich przedsiębiorstw w Wielkopolsce dla budowania polskiej tożsamości narodowej pod zaborem pruskim • dlaczego Galicja do lat 80. XIX w. nie miała możliwości wkroczenia w fazę industrializacji • przyczyny różnic w rozwoju rolnictwa w poszczególnych zaborach • dlaczego serwituty stanowiły zagadnienie sporne między dworem i wsią • znaczenie krzewienia kultury rolnej dla modernizacji rolnictwa 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienić przyczyny przemian gospodarczych w ziemiach polskich w drugiej połowie XIX w. • porównać zmiany społeczno-gospodarcze w poszczególnych zaborach • wymienić okręgi i ośrodki przemysłowe na ziemiach polskich w drugiej połowie XIX w. i wskazać je na mapie • omówić rolę Łódzkiego Okręgu Przemysłowego w rozwoju gospodarczym Królestwa Polskiego • scharakteryzować działalność gospodarczą Hipolita Cegielskiego • porównać warunki rozwoju przemysłu w zaborach pruskim i austriackim • wskazać główne problemy przemysłu Galicji w latach 50. XIX w. • rozstrzygnąć, czy słusznie Łódź uznano za jeden z symboli procesów urbanizacyjnych zachodzących na ziemiach polskich, i uzasadnić swoją odpowiedź • wymienić główne problemy społeczne w Warszawie drugiej połowy XIX w. • porównać proces urbanizacji w trzech zaborach • scharakteryzować sytuację społeczno-gospodarczą na wsi w poszczególnych zaborach • scharakteryzować kierunki polskiej emigracji zarobkowej w drugiej połowie XIX w.
---	--	--------------------------------------	--	--	---

--	--	--	--	--	--

<p style="text-align: center;">ZP – XXXV.6)</p>	<p>Ruchy polityczne na ziemiach polskich w drugiej połowie XIX i na początku XX w. (rozdz. 25)</p>	<p style="text-align: center;">1</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1869, 1882, 1892, 1893, 1895, 1897, 1900 • postacie: Józefa Szujskiego, Stanisława Tarnowskiego, Stanisława Koźmiana, Floriana Ziemiałkowskiego, Kazimierza Grocholskiego, Michała Bobrzyńskiego, Aleksandra Świętochowskiego, Ludwika Waryńskiego, Ludwika Kulczyckiego, Feliksa Perła, Stanisława Mendelсона, Bolesława Limanowskiego, Edwarda Abramowskiego, Józefa Piłsudskiego, Aleksandra Sulkiwicza, Stanisława Wojciechowskiego, Juliana Marchlewskiego, Róży Luksemburg, Feliksa Dzierżyńskiego, Ignacego Daszyńskiego, Jędrzeja Moraczewskiego, Hermana Liebermana, Tadeusza Regera, Zygmunta Miłkowskiego, Romana Dmowskiego, Zygmunta Balickiego, Ludwika Popławskiego, Wojciecha Korfantego, Marii i Bolesława Wysłouchów, Wincentego Witosa, Jakuba Bojko, Jana Stapińskiego, Stanisława Stojalowskiego 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: stańcyzy, <i>Teka Stańczyka</i>, trójjoralizm, liberałowie, praca organiczna, praca u podstaw, pozytywiści/organicznicy, alfabetyzacja, emancypacja kobiet, asymilacja Żydów, „pokolenie niepokornych”, Socjalno-Rewolucyjna Partia Proletariat – I Proletariat, ogólnoswiatowa rewolucja, strajk, terror, anarchizm, blankizm, II Proletariat, Polska Partia Socjalistyczna, bibuła, Socjaldemokracja Królestwa Polskiego (SDKP), Socjaldemokracja Królestwa Polskiego i Litwy (SDKPiL), Polska Partia Socjaldemokratyczna Galicji i Śląska (PPSD), Liga Polska, Związek Młodzieży Polskiej Zet (ZMP Zet), Uniwersytet Latający, Liga Narodowa (LN), Stronictwo Narodowo-Demokratyczne (SND), Narodowa Demokracja, endecja, stronictwo wszechpolskie, Towarzystwo Oświaty Narodowej (TON), Polskie Towarzystwo Gimnastyczne Sokół, Stronictwo Ludowe (SL), Polskie Stronictwo Ludowe (PSL), PSL-Piast, PSL-Lewica, Stowarzyszenie Robotników Chrześcijańskich • na czym polegała postawa legalistyczna 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić tezy zawarte w <i>Tece Stańczyka</i> • ocenić rezultaty polityki ugodowców w Królestwie Polskim w drugiej połowie XIX w. • przedstawić proces formowania się nowoczesnych ruchów politycznych na ziemiach polskich • omówić programy pierwszych polskich partii politycznych działających pod zaborami • przedstawić stosunek poszczególnych ugrupowań politycznych do kwestii niepodległościowej • przedstawić sylwetki najważniejszych działaczy politycznych polskiej lewicy niepodległościowej • przedstawić główne postulaty dotyczące niepodległości prezentowane przez Ligę Polską • omówić rolę Polskiego Towarzystwa Gimnastycznego Sokół w ruchu niepodległościowym • wymienić cele, które stawiało sobie Polskie Stronictwo Ludowe
---	--	--------------------------------------	--	---	--

		<ul style="list-style-type: none"> • partie polityczne powstałe w drugiej połowie XIX i na początku XX w. • organy prasowe partii powstałych w drugiej połowie XIX i na początku XX w. • główne postulaty partii politycznych powstałych w drugiej połowie XIX i na początku XX w. • głównych działaczy partii politycznych powstałych w drugiej połowie XIX i na początku XX w. 	<ul style="list-style-type: none"> • dlaczego Galicja stała się głównym ośrodkiem polskich konserwatystów • cele, które stawiali sobie pozytywiści/organicznicy • dlaczego na przełomie lat 70. i 80. XIX w. propozycje polskich liberałów i konserwatystów zaczęły się wyczerpywać • różnice programowe między PPS i SDKPiL • różnice w programach pierwszych organizacji narodowych • dlaczego początki ruchu ludowego związane są z Galicją 	
--	--	--	--	--

<p style="text-align: center;">ZP – XXXV.7)</p>	<p>Rewolucja 1905–1907 i polskie organizacje niepodległościowe (rozdz. 26)</p>	<p style="text-align: center;">1</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1881, 1905–1907, I 1905, X 1905, 1908, 1910, 1911, 1912 • postacie: Piotra Stołypina, Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego, Kazimierza Sosnkowskiego, Władysława Sikorskiego, Mariana Żegoty Januszajtisa • przyczyny i następstwa wybuchu rewolucji 1905–1907 w Rosji • przyczyny i następstwa rewolucji 1905 r. na ziemiach polskich 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: „krwawa niedziela”, kalendarz juliański, petycja, ukaz tolerancyjny, manifest październikowy, Duma Państwowa, kadeci, „krawaty Stołypina”, miry, ziemstwa, strajk szkolny, Organizacja Bojowa, PPS-Fracja Rewolucyjna, PPS-Lewica, Koło Polskie w Dumie, Związek Walki Czynnej (ZWC), Towarzystwo Strzelec, Związek Strzelecki, Zarzewiaczy, Polskie Drużyny Strzeleckie, Tymczasowa Komisja Skonfederowanych Stronnictw Niepodległościowych (TKSSN), komendant związków strzeleckich, Polska Macierz Szkolna, „czwarte powstanie”, „pierwsza rewolucja” • dlaczego doszło do rozłamu w PPS • dlaczego Roman Dmowski uważał Niemcy za głównego wroga Polski • dlaczego endecy wzięli udział w wyborach do Dumy Państwowej • dlaczego Galicja była głównym miejscem tworzenia organizacji niepodległościowych • przyczyny odrodzenia nastrojów niepodległościowych 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować przyczyny, przebieg i skutki rewolucji w Rosji 1905–1907 • przedstawić trzy wizje polityki względem caratu w 1905 r. – endecji, PPS i SDKPiL • omówić konsekwencje rewolucji 1905 r. dla społeczeństwa polskiego pod zaborem rosyjskim • omówić działalność Polskiej Macierzy Szkolnej • scharakteryzować działalność Organizacji Bojowej • wyjaśnić stosunek polskich ugrupowań politycznych do wyborów do Dumy Państwowej • opisać cele najważniejszych organizacji niepodległościowych na ziemiach polskich działających przed wybuchem I wojny światowej • scharakteryzować cele, skład i działalność TKSSN
---	--	--------------------------------------	---	---	---

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);"> ZP – XXXVI.1); XXXVI.2); XXXVI.3); XXXVI.4) </p>	<p> Kultura i nauka na ziemiach polskich w drugiej połowie XIX i na początku XX w. (rozdz. 27) </p>	<p>1</p>	<p> Uczeń zna: <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1871, 1896, 1905 • postacie: Henryka Sienkiewicza, Józefa Ignacego Kraszewskiego, Bolesława Prusa, Elizy Orzeszkowej, Marii Konopnickiej, Maksymiliana Gierymskiego, Józefa Chełmońskiego, Aleksandra Gierymskiego, Juliusza i Wojciecha Kossaków, Jana Matejki, Tadeusza Boya-Żeleńskiego, Stanisława Przybyszewskiego, Stanisława Wyspiańskiego, Włodzimierza Tetmajera, Władysława Stanisława Reymonta, Stefana Żeromskiego, Stanisława Witkiewicza, Jacka Malczewskiego, Olgi Boznańskiej, Józefa Mehoffera, Karola Szymanowskiego, Ignacego Jana Paderewskiego, Heleny Modrzejewskiej, Zygmunta Wróblewskiego, Karola Olszewskiego, Marii Skłodowskiej-Curie, Jana Baudouina de Courtenaya, Ludwika Zamenhofa, Józefa Szujskiego, Michała Bobrzyńskiego, Tadeusza Korzona, Władysława </p>	<p> Uczeń rozumie: <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Literacka Nagroda Nobla, „ku pokrzepieniu serc”, pozytywiści, Młoda Polska, dekadentyzm, Zielony Balonik, Jama Michalika, symbolizm, witraże, Akademia Umiejętności, historiografia, krakowska szkoła historyczna, warszawska szkoła historyczna, kultura masowa, fotoplastykon, ogrody jordanowskie, skauting • znaczenie twórczości Jana Matejki dla umacniania polskiej tożsamości narodowej • dlaczego Kraków stał się stolicą twórców młodopolskich • rolę, jaką odgrywały towarzystwa naukowe • dlaczego sport jest jednym z najważniejszych elementów kultury masowej </p>	<p> Uczeń potrafi: <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować główne nurty w sztuce polskiej w drugiej połowie XIX i na początku XX w. • wymienić najważniejszych twórców literatury polskiej w drugiej połowie XIX i na początku XX w. oraz podać przykłady ich dzieł • omówić rozwój kultury masowej na ziemiach polskich w drugiej połowie XIX i na początku XX w. • scharakteryzować rozwój polskiej nauki w drugiej połowie XIX i na początku XX w. • wyjaśnić, dlaczego o dziełach Henryka Sienkiewicza zwykło się mówić, że powstały „ku pokrzepieniu serc” • rozstrzygnąć, czy słuszne jest stwierdzenie, że Maria Skłodowska-Curie przetrwała kobietom szlaki w świecie nauki, oraz uzasadnić swoją odpowiedź • wyjaśnić różnicę w postrzeganiu przyczyn upadku Rzeczypospolitej przez krakowską i warszawską szkołę historyczną • porównać warunki rozwoju polskiej kultury w trzech zaborach • wymienić pierwszych polskich laureatów Nagrody Nobla </p>
--	---	----------	---	---	---

			<p>Smoleńskiego, Poli Negri, Andrzeja Małkowskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> • najważniejsze dzieła polskich pisarzy, malarzy, kompozytorów w drugiej połowie XIX i na początku XX w. • cechy sztuki polskiego pozytywizmu • wartości, do których odwoływali się twórcy młodopolscy • najważniejsze osiągnięcia Polaków w dziedzinie nauki w drugiej połowie XIX i na początku XX w. 		
	Ziemie polskie w drugiej połowie XIX i na początku XX w. – lekcja powtórzeniowa	1			
	Sprawdzian	1			

Wielka Wojna i okres międzywojenny

ZP – XXXVII.1)	O dominację w Europie i na świecie (rozdz. 28)	1	Uczeń zna: <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1873, 1877, 1878, 1879, 1881, 1882, 1904, 1905, 1907, 1911, 1912, 1913 • postacie: Ottona von Bismarcka, Wilhelma I, Wilhelma II, Franciszka Józefa I, Aleksandra II, Aleksandra III, Mikołaja II, Bernharda von Bülowa • państwa, które zawarły trójporozumienie i trójprzymierze • konflikty, które zagrażały pokojowi na świecie na przełomie XIX i XX w. 	Uczeń rozumie: <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: sojusz trzech cesarzy, sojusz w Schönbrunn, „chory człowiek Europy”, wojna rosyjsko-turecka, panslawizm, kongres pokojowy w Berlinie, suwerenność, „pigmeje Europy”, dwuprzymierze, traktat trójcesarski, trójprzymierze, bismarckowski system sojuszy, konwencja wojskowa, <i>entente cordiale</i>, trójporozumienie, kocioł bałkański, I wojna bałkańska, II wojna bałkańska, bałkanizacja • dlaczego Turcję nazywano „chorym człowiekiem Europy” • przyczyny wybuchu wojny rosyjsko-tureckiej w 1877 r. • znaczenie idei panslawizmu dla konfliktu na Bałkanach • cel bismarckowskiego systemu sojuszy • dlaczego Włosi przyjęli sojusz oferowany im przez II Rzeszę • co zaniepokoiło Rosję, gdy upubliczniono treść sojuszu dwuprzymierza • co oznaczały słowa Bernharda von Bülowa „Nikogo nie chcemy postawić w cieniu, ale domagamy się naszego miejsca pod słońcem” • co spowodowało, że w 1904 r. Francja i Wielka Brytania przezwyciężyły wielowiekowy okres 	Uczeń potrafi: <ul style="list-style-type: none"> • wymienić główne postanowienia sojuszu w Schönbrunn • wyjaśnić, w jaki sposób sojusz trzech cesarzy z 1873 r. wpłynął na sytuację międzynarodową w Europie • scharakteryzować proces formowania się trójprzymierza • wymienić główne postanowienia aktu trójprzymierza • wymienić główne postanowienia <i>entente cordiale</i> • wskazać na mapie państwa wchodzące w skład trójprzymierza i trójporozumienia • wskazać na mapie tereny będące punktami zapalnymi w polityce europejskiej w przededniu I wojny światowej • omówić rolę trójprzymierza i trójporozumienia w kształtowaniu się sytuacji politycznej w Europie na przełomie XIX i XX w. • wyjaśnić, czym był kocioł bałkański i jaki miał wpływ na sytuację w Europie na początku XX w. • wyjaśnić, jaką rolę wizerunkową odgrywało wybudowanie dwóch mostów upamiętniających sojusz francusko-rosyjski – w Paryżu mostu Aleksandra III i w Petersburgu mostu Trójcy Świętej
----------------	--	---	--	---	--

				konfliktów i podpisały „serdeczne porozumienie”	
--	--	--	--	---	--

ZP – XXXVII.2); XXXVII.3); XXXVII.5)	Wielka Wojna 1914–1918 (rozdz. 29)	1	Uczeń zna: <ul style="list-style-type: none"> • daty: 28 VI 1914, 28 VII 1914, 1914, VIII 1914, IX 1914, 1915, 1916, 1917, 1918, III 1918, VII–VIII 1918, 11 XI 1918 • postaci: Franciszka Ferdynanda, Gawriła Principa, Raymonda Poincarego, Alfreda von Schlieffena, Helmutha von Moltke, Augusta von Mackensena, Aleksieja Brusilowa, Arthura Zimmermanna, Woodrowa Wilsona, Ferdynanda Focha • bezpośrednie przyczyny wybuchu I wojny światowej • nowe środki walki użyte w czasie I wojny światowej • strony walczące i państwa uczestniczące w Wielkiej Wojnie • konsekwencje I wojny światowej 	Uczeń rozumie: <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: zamach, arcyksiążę, ultimatum, państwa centralne, ententa, alianci, I wojna światowa / Wielka Wojna, wojna błyskawiczna, bitwa nad rzeką Marną, okopy, wojna pozycyjna, karabiny maszynowe, bitwa nad Sommą, bitwa pod Verdun, bitwa pod Ypres, gazy bojowe, maski przeciwgazowe, samoloty rozpoznawcze, samoloty myśliwskie, sterowce, bombowce, czołgi (tanki), bitwa pod Tannenbergiem, bitwa pod Gorlicami, wojna manewrowa, pokój w Brześciu, bitwa na półwyspie Gallipoli, operacja desantowa, U-Booty, okręty podwodne, wojna psychologiczna, nieograniczona wojna podwodna, eskadra La Fayette’a, druga bitwa nad Marną, ofensywa stu dni, morale żołnierzy, dezercja, rady żołnierskie, rewolucja, rozejm w Compiègne, wojna totalna, grypa hiszpanka, nacjonalistyczny ruch młodoturecki, eksterminacja Ormian, ludobójstwo, czystki etniczne, reglamentacja żywności, czarny rynek, ferment społeczny, pokój w Brześciu nad Bugiem • dlaczego zabicie arcyksięcia Franciszka Ferdynanda doprowadziło do wybuchu I wojny światowej • na czym polegała wojna pozycyjna 	Uczeń potrafi: <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować nastawienie Europejczyków do wojny • opisać przemiany w sztuce wojennej w latach 1914–1918 • rozstrzygnąć, czy Wielką Wojnę można uznać za najkrwawszy konflikt w historii, i uzasadnić odpowiedź • ocenić, czy słusznie bitwa pod Verdun jest uważana za jedną z największych tragedii w dziejach Francji • wyjaśnić różnicę w charakterze działań zbrojnych na froncie wschodnim i zachodnim • przedstawić rolę wojsk złożonych z Afroamerykanów i żołnierzy pochodzących z kolonii w działaniach I wojny światowej • wyjaśnić przyczyny klęski państw centralnych w I wojnie światowej • wskazać na mapie przebieg frontów i miejsca największych bitew I wojny światowej
--------------------------------------	------------------------------------	---	---	---	---

				<ul style="list-style-type: none"> • dlaczego Włosi przyłączyli się do wojny po stronie ententy • cel bitwy na półwyspie Gallipoli • dlaczego USA przystąpiły do I wojny światowej 	
ZP – XXXVII.4); XXXVII.5)	Rewolucje rosyjskie (rozdz. 30)	1	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1917, 8 III / 23 II 1917, IV 1917, 6/7 XI / 24/25 X 1917, III 1918, 1918–1923 • postacie: Mikołaja II, Grigorija Rasputina, Aleksandra Kiereńskiego, Włodzimierza Lenina, Lwa Trockiego • dwie rewolucje rosyjskie, do których doszło w 1917 r. • rezultat rewolucji lutowej i rewolucji październikowej 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: bolszewicy, mienszewicy, eserowcy, kadeci, Piotrogradzka Rada Robotnicza i Żołnierska, Rząd Tymczasowy, dwuwładza, abdykacja, rady (sowiety), tezy kwietniowe, bojówki militarne, Czerwona Gwardia, rewolucja lutowa, rewolucja październikowa, Pałac Zimowy, Rada Komisarzy Ludowych, dekret o pokoju, dekret o ziemi, rozpędzenie konstytuandy, dyktatura proletariatu, traktat pokojowy w Brześciu nad Bugiem, Mitteleuropa, czwórprzymierze, Armia Czerwona, Związek Socjalistycznych Republik Sowieckich (ZSRS), państwo federacyjne, eksport rewolucji • dlaczego car Mikołaj II zmienił nazwę Petersburg na Piotrogród • co doprowadziło do zamordowania mnicha Grigorija Rasputina • dlaczego abdykował car Mikołaj II • co doprowadziło do zamordowania cara Mikołaja II i jego rodziny • dlaczego USA zdecydowały o wysłaniu ekspedycji wojskowej do Rosji 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić przyczyny wybuchu rewolucji lutowej • przedstawić rolę robotników w rewolucji lutowej • omówić programy ugrupowań politycznych czasu rewolucji rosyjskich • scharakteryzować okres dwuwładzy w Rosji • wyjaśnić, jaką rolę w przewrocie bolszewickim odegrały Niemcy • przedstawić postulaty zawarte w tezach kwietniowych • wymienić postanowienia dekretu o pokoju i dekretu o ziemi • rozstrzygnąć, czy bolszewicy w rzeczywistości byli reprezentantami ludu, oraz uzasadnić odpowiedź • scharakteryzować dyktaturę proletariatu • wyjaśnić, jaką rolę w sprawowaniu władzy przez bolszewików odgrywał terror • wyjaśnić cel ekspedycji wojsk amerykańskich w Rosji • omówić znaczenie pokoju brzeskiego dla dalszych losów Rosji • pokazać na mapie zasięg terytorialny ZSRS w 1922 r.

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">ZP – XXXVIII.1); XXXVIII.2); XXXVIII.3); XXXVIII.4)</p>	<p>Polacy w czasie Wielkiej Wojny (rozdz. 31)</p>	<p>1</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 6 VIII 1914, 14 VIII 1914, 5 XI 1916, 1917, VII 1917, I 1918, 3 VI 1918 • postacie: wielkiego księcia Mikołaja Mikołajewicza, Zygmunta Wielopolskiego, Romana Dmowskiego, Józefa Piłsudskiego, Józefa Dowbora-Muśnickiego, Władysława Leopolda Jaworskiego, Leona Bilińskiego, Juliusza Leo, Hansa von Beselera, Zdzisława Lubomirskiego, Aleksandra Kakowskiego, Józefa Ostrowskiego, Józefa Kucharzewskiego, Józefa Hallera, Władysława Sikorskiego, Ignacego Jana Paderewskiego, Thomasa Woodrowa Wilsona • polskie formacje wojskowe walczące na frontach Wielkiej Wojny • polskie orientacje polityczne w czasie I wojny światowej • przyczyny, dla których Francja i Wielka Brytania wydały deklarację w sprawie polskiej dopiero w 1918 r. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: odezwa, Komitet Narodowy Polski (KNP), Legion Puławski, Legion Lubelski, Brygada Strzelców Polskich, I Korpus Polski, Deklaracja praw narodów Rosji, monarchia trialistyczna, I Kompania Kadrowa, Naczelny Komitet Narodowy (NKN), Legiony Polskie, Komenda Legionów, komendant I Brygady, Polska Organizacja Wojskowa (POW), II i III Brygada Legionów Polskich, Akt 5 listopada, akt dwóch cesarzy, Rada Regencyjna, generał-gubernator, Polnische Wehrmacht, kryzys przysięgowy, internowanie, Ukraińska Republika Ludowa, układ w Brześciu, Armia Polska we Francji, błękitna armia / Armia Hallera, Kompania Bajonczyków, Legia Cudzoziemska, Komitet Narodowy Polski w Lozannie, 13. punkt orędzia prezydenta USA do Kongresu, deklaracja Francji i Wielkiej Brytanii • co było rzeczywistym celem bolszewików, gdy ogłaszali Deklarację praw narodów Rosji • dlaczego Polacy wiązali nadzieje na odzyskanie niepodległości z wybuchem Wielkiej Wojny • dlaczego działania I Kompanii Kadrowej nie spotkały się z poparciem mieszkańców Królestwa Polskiego 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienić obietnice wielkiego księcia Mikołaja Mikołajewicza zawarte w odezwie z sierpnia 1914 r. • scharakteryzować orientacje polityczne Polaków przed wybuchem wojny • wyjaśnić, jakie polskie siły polityczne poparły Rosję w 1914 r. • wyjaśnić, jaką rolę miał pełnić Komitet Narodowy Polski powstały w 1914 r. • wymienić polskie formacje, które walczyły u boku Rosji w czasie I wojny światowej • wyjaśnić, jak doszło do powstania I Kompanii Kadrowej oraz pokazać na mapie jej szlak bojowy • wyjaśnić cel ogłoszenia Aktu 5 listopada oraz scharakteryzować decyzje w nim zawarte • ocenić decyzję Józefa Piłsudskiego, która doprowadziła do kryzysu przysięgowego • wskazać na mapie miejsca bitew stoczonych podczas Wielkiej Wojny z udziałem polskich legionistów • omówić znaczenie dla Polaków 13. punktu orędzia prezydenta Wilsona • scharakteryzować stanowiska mocarstw wobec sprawy polskiej w latach 1914–1918 • przedstawić rolę Legionów Polskich w działaniach zbrojnych w czasie I wojny światowej • określić straty ludnościowe poniesione przez Polaków w czasie I wojny światowej • wymienić trudności, z jakimi musieli się borykać mieszkańcy ziem polskich zniszczonych w czasie I wojny światowej
--	---	----------	---	---	--

--	--	--	--	--	--

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">ZP – XXXIX.2); XXXIX.3); XXXIX.4)</p>	<p>Koniec wojny i ładu wersalski (rozdz. 32)</p>	<p>1</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1919, I 1919, 28 VI 1919, 28 VI 1919, 1921–1922, 1922, 1925 • postacie: Thomasa Woodrowa Wilsona, Davida Lloyd George’a, Georges Clemenceau, Vottoria Emanuele’a Orlando, • postanowienia traktatu wersalskiego • państwa, których politycy tworzyli tzw. Wielką Czwórkę • nowe państwa powstałe po I wojnie światowej 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Republika Weimarska, Republika Turecka, pacyfizm, konferencja pokojowa w Paryżu, Wielka Czwórką, zasada samostanowienia narodów, plebiscyty, Liga Narodów, rewizjonizm, traktat wersalski, Zagłębie Saary, Eupen, Malmédy, Szlezwik, Wolne Miasto Gdańsk, strefa zdemilitaryzowana, reparacje wojenne, mały traktat wersalski, Królestwo Serbów, Chorwatów, Słoweńców (SHS), terytoria mandatowe, nowy układ geopolityczny, ładu wersalski, układ w Rapallo, układ w Locarno, pakt reński • przyczyny rozpadu Austro-Węgier • przyczyny powstania Republiki Weimarskiej • przyczyny utraty pozycji światowych liderów przez Wielką Brytanię i Francję • przyczyny popularności idei pacyfistycznych • dlaczego I wojna światowa wpłynęła na emancypację kobiet • dlaczego delegacja Rosji nie została zaproszona na konferencję paryską • zasady systemu bezpieczeństwa postulowane przez prezydenta Wilsona 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić zmiany na mapie politycznej świata po I wojnie światowej • wymienić postanowienia traktatu wersalskiego • rozstrzygnąć, czy do konferencji paryskiej można odnieść stwierdzenie, że nieobecni nie mają racji, a silniejszy może więcej, oraz uzasadnić odpowiedź • wymienić główne postanowienia traktatu wersalskiego dotyczące Niemiec • wyjaśnić, dlaczego postanowienia traktatu wersalskiego miały dla Niemiec istotne konsekwencje gospodarcze • wskazać na mapie nowe państwa powstałe w wyniku rozpadu Austro-Węgier • wskazać na mapie nowe państwa, które powstały z ziem Cesarstwa Rosyjskiego • scharakteryzować znaczenie paktu reńskiego dla pokoju w Europie • wyjaśnić, czym był mały traktat wersalski • wyjaśnić, czym był system wersalski i jakie miał znaczenie dla polityki międzynarodowej • wyjaśnić, dlaczego o traktacie pokojowym podpisanym w Wersalu mówiono, że „stworzył nową wojnę”
--	--	----------	--	--	---

				<ul style="list-style-type: none">• przyczyny decyzji o przeprowadzeniu plebiscytu na danym obszarze• cel utworzenia Ligi Narodów• różnicę w stanowisku Francji i Wielkiej Brytanii w stosunku do Niemiec na konferencji paryskiej• cel podpisania tzw. małego traktatu wersalskiego• dlaczego Liga Narodów nie spełniła pokładanych w niej nadziei• dlaczego układ w Rapallo stanowił zagrożenie dla ładu wersalskiego	
--	--	--	--	--	--

<p style="text-align: center;">ZP – XXXIX.1); XXXIX.5)</p>	<p>Gospodarka w dwudziestoleciu międzywojennym (rozdz. 33)</p>	<p style="text-align: center;">1</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 24 X 1929, 1933, 1935 • postaci: Johna Maynarda Keynesa, Franklina Delano Roosevelta, Henry’ego Forda, Ala Capone 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: system kartkowy, inflacja, hiperinflacja, nadprodukcja, akcje, spekulacje, prohibicja, giełda, krach na giełdzie w Nowym Jorku, „czarny czwartek”, wielki kryzys, bezrobocie, pauperyzacja, stopa bezrobocia, nożyce cen, neomerkantylizm, ceny dumpingowe, interwencjonizm, koniunktura gospodarcza, ustawodawstwo socjalne, „wioski Hoovera”, New Deal • jakie działania państwa przyczyniają się do wzrostu inflacji • dlaczego Stany Zjednoczone stały się najsilniejszą gospodarką świata • dlaczego prohibicja przyczyniła się do wzrostu przestępczości zorganizowanej • dlaczego skutki kryzysu, który rozpoczął się w USA, szybko odczuły państwa europejskie • dlaczego dochodziło do licznych samobójstw właścicieli firm • dlaczego państwa zaczęły stosować politykę neomerkantylną • dlaczego załamanie gospodarcze doprowadziło do kryzysu demokracji parlamentarnej 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać sytuację społeczno-gospodarczą na świecie po Wielkiej Wojnie • wyjaśnić, jak kryzys gospodarczy w Niemczech po I wojnie światowej wpłynął na wartość pieniądza • wymienić przyczyny wielkiego kryzysu gospodarczego • omówić przebieg „czarnego czwartku” • przedstawić dobre i złe strony wprowadzenia prohibicji przez władze amerykańskie • przedstawić przebieg wielkiego kryzysu • scharakteryzować założenia New Deal • wyjaśnić, w jaki sposób New Deal przyczynił się do wyjścia USA z zapaści gospodarczej • wymienić społeczne i polityczne skutki wielkiego kryzysu gospodarczego na świecie
--	--	--------------------------------------	--	---	--

<p style="text-align: center;">ZP –XL.2)</p>	<p>Faszyzm we Włoszech (rozd. 34)</p>	<p style="text-align: center;">1</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1921, 1922, 1923, 1925, 1929 • postacie: Gabriela d’Annunzio, Benita Mussoliniego, Wiktora Emanuela III, Giacoma Matteottiego 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: demagog, populizm, rządy autokratyczne (autorytarne), „ukradzione zwycięstwo”, faszyzm, Narodowa Partia Faszystowska (PNF), marsz czarnych koszul, marsz na Rzym, Milicja Faszystowska, dyktator, matactwa, kult wodza (kult jednostki), państwo totalitarne, wódz / duce, Wielka Rada Faszystowska, pakt laterański, Państwo Watykańskie, eksterytorialność, konkordat, Balilla • dlaczego faszyci po przejęciu władzy wprowadzili program robót publicznych 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienić przyczyny odejścia części państw europejskich od demokratycznego modelu władzy • wymienić czynniki, które umożliwiły przejście władzy dyktatorom w Europie • scharakteryzować drogę Benita Mussoliniego do władzy • wymienić główne założenia doktryny faszystowskiej • podać główne cele polityki włoskiej po przejęciu władzy przez faszystów • omówić politykę wewnętrzną faszystowskich Włoch • zinterpretować wypowiedź Gabriela d’Annunzio, o „ukradzionym (Włochom) zwycięstwie” • wyjaśnić, na czym polegał fenomen popularności i kultu Mussoliniego we Włoszech • przedstawić pozycję Kościoła katolickiego w państwie włoskim • scharakteryzować politykę faszystowskich Włoch względem Kościoła katolickiego • wyjaśnić, dlaczego faszystom zależało na tym, aby mieć wpływ na wychowanie dzieci i młodzieży
--	---------------------------------------	--------------------------------------	--	---	---

<p style="text-align: center;">ZP – XL.3); XL.4)</p>	<p>Nazizm. Niemcy Hitlera (rozd. 35)</p>	<p style="text-align: center;">1</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1919, 1920, 1923, 1925, 1926, 1929, 1933, 1934, 1935, 1938 • postacie: Adolfa Hitlera, Wilhelma II, Gustava Stresemanna, Ericha Ludendorffa, Ernsta Röhmema, Josepha Goebbelsa, Paula von Hindenburga 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Republika Weimarska, rewizja traktatu wersalskiego, hiperinflacja, reforma walutowa, okupacja Zagłębia Ruhry, traktat w Locarno, Liga Narodów, Narodowosocjalistyczna Niemiecka Partia Robotnicza (NSDAP), pucz w Monachium, <i>Mein Kampf</i>, Oddziały Szturmowe (SA), narodowy socjalizm, nazizm, rasistowska koncepcja, „nadludzie”, „rasa panów”, „przestrzeń życiowa”, antysemityzm, Reichstag, kanclerz, delegalizacja, III Rzesza, państwo totalitarne, Führer, noc długich noży, Oddziały Ochronne (SS), Hitlerjugend, Związek Niemieckich Dziewcząt, <i>gleichschaltung</i>, obozy koncentracyjne, Tajna Policja Państwowa – Gestapo, Główny Urząd Bezpieczeństwa Rzeszy, ustawy norymberskie, aryżacja, pogrom, „noc kryształowa”, propaganda, indoktrynacja • wpływ problemów gospodarczych Republiki Weimarskiej na wzrost popularności partii prawicowych • o czym świadczyło przystąpienie Niemiec do Ligi Narodów • na jakich działaniach włoskich faszystów wzorował się Hitler, organizując pucz w Monachium • jak Hitler wykorzystał politycznie podpalenie Reichstagu 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać sytuację w Niemczech po Wielkiej Wojnie • ocenić politykę kanclerza Gustava Stresemanna • przedstawić drogę Adolfa Hitlera do władzy • omówić główne założenia ideologii nazistowskiej zawarte w <i>Mein Kampf</i> • wymienić cechy państw totalitarnego na przykładzie III Rzeszy • przedstawić model społeczeństwa i narodu, jaki propagowali naziści • wyjaśnić, w jakich okolicznościach Adolf Hitler doszedł do władzy • rozstrzygnąć, czy istnieje związek między wzrostem popularności NSDAP w Niemczech a kryzysem gospodarczym, oraz uzasadnić odpowiedź • omówić wpływ partii nazistowskiej na życie społeczne w Niemczech • wyjaśnić, dlaczego naziści kładli duży nacisk na wychowanie dzieci i młodzieży w duchu narodowego socjalizmu • omówić politykę nazistów wobec Żydów • przedstawić rolę propagandy w działaniach nazistów
--	--	--------------------------------------	--	--	---

				<ul style="list-style-type: none">• przyczyny zorganizowania nocy długich noży	
--	--	--	--	--	--

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">ZP – XL.1); XL.5)</p>	<p>Komunizm w ZSRS (rozdz. 36)</p>	<p>1</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1921, 1922, 1924, 1930, 1932–1933, 1934, 1935, 1936, 1937–1938, 23 VIII 1939 • postacie: Józefa Stalina, Lwa Trockiego, Feliksa Dzierżyńskiego, Gienricha Jagody, Nikołaja Jeżowa, Aleksieja Stachanowa, Wiaczesława Mołotowa, Iwana Majskiego, Aleksandra Sołżenicyna, Andrieja Wyszyńskiego, Siergieja Kirowa, Michała Tuchaczewskiego 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Związek Socjalistycznych Republik Sowieckich (ZSRS), Rada Komisarzy Ludowych, Wszechzwiązkowa Komunistyczna Partia (bolszewików) – WKP(b), komunista, walka klasowa, Czeka – policja polityczna, Państwowy Zarząd Polityczny (GPU), Ludowy Komisarjat Spraw Wewnętrznych (NKWD), wielka czystka, procesy pokazowe, operacja polska, łagry, Gułag – Główny Zarząd Poprawczych Obozów, Archipelag Gułag, komunizm wojenny, dekret o ziemi, nacjonalizacja, Nowa Polityka Ekonomiczna (NEP), gospodarka komunistyczna, upaństwowienie środków produkcji, gospodarka planowa, ruch stachanowski, ”pieriedyszka” kolektywizacja rolnictwa, sowchozy, kołchozy, kułak, Wielki Głód, „człowiek sowiecki”, propaganda, inwigilacja, paszporty wewnętrzne, indoktrynacja ideologiczna, ateizacja społeczeństwa, socrealizm, dwustronne układy, pakt Ribbentrop–Mołotow, układ o nieagresji, Kanał Białomorsko-Bałtycki • jaką rolę pełnił Gułag • pretekst, który posłużył Stalinowi do rozpoczęcia wielkiej czystki • cel, któremu służyły procesy pokazowe 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienić elementy polityki komunistów, które wskazują, że ZSRS był państwem totalitarnym • porównać politykę gospodarczą państwa radzieckiego w okresie komunizmu wojennego i NEP-u • wyjaśnić, dlaczego polityka gospodarcza ZSRS po dojściu Józefa Stalina do władzy spotykała się z negatywnym nastawieniem społeczeństwa • omówić politykę zagraniczną ZSRS • scharakteryzować ustrój ZSRS • opisać zmiany w życiu społecznym i gospodarczym w ZSRS w latach 1922–1939 • wyjaśnić, dlaczego Józef Stalin zwalczał Lwa Trockiego, oraz w jaki sposób go pokonał • wyjaśnić sposoby walki z konkurentami politycznymi, które stosował Stalin • ocenić działalność Feliksa Dzierżyńskiego w ZSRS • wyjaśnić cel i przedstawić rezultaty operacji polskiej • omówić politykę władz sowieckich wobec chłopów ukraińskich w latach 1932–1933 • wymienić główne cechy socrealizmu • wymienić postanowienia paktu Ribbentrop–Mołotow
--	------------------------------------	----------	---	---	--

				<ul style="list-style-type: none">• czym charakteryzowała się gospodarka komunistyczna• dlaczego wielki nacisk kładziono na rozwój przemysłu ciężkiego, w tym zbrojeniowego• cele ruchu stachanowskiego• dlaczego kolektywizacja rolnictwa doprowadziła do śmierci milionów ludzi• przyczyny Wielkiego Głodu na Ukrainie• dlaczego władze ZSRS walczyły z Cerkwią prawosławną	
--	--	--	--	--	--

ZP – XLV.1); XLV.2); XLV.3); XLV.4)	Na drodze do II wojny światowej (rozdz. 37)	1	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1931, 1933, 1935, 1936, 1936–1939, 1937, III 1938, III 1939, IX 1938, 23 VIII 1939 • postacie: Benito Mussoliniego, Adolfa Hitlera, cesarza Hirohito, Édouarda Daladiera, Neville’a Chamberlaina, Joachima von Ribbentropa, Wiaczesława Mołotowa, Konrada Henleina, Edvarda Beneša 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Wehrmacht, Linia Maginota, remilitaryzacja Nadrenii, oś Berlin–Rzym, pakt antykominternowski, oś Berlin–Rzym–Tokio, pakt stalowy, Anschluss, konferencja w Monachium, Kraj Sudecki, układ monachijski, polityka appeasementu, rozbiór Czechosłowacji, Zaolzie, Protektorat Czech i Moraw, Słowacja, Ruś Zakarpacka, eksterytorialna autostrada, Wolne Miasto Gdańsk, niemiecko-sowiecki układ o nieagresji, pakt Ribbentrop–Mołotow, tajny protokół, upadek systemu wersalskiego 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować ekspansywną politykę III Rzeszy w latach 30. XX w. • wyjaśnić, na czym polegała polityka appeasementu prowadzona przez mocarstwa zachodnie • przedstawić, jak doszło do zaboru Austrii przez III Rzeszę • wymienić uczestników i przedstawić postanowienia konferencji w Monachium • wyjaśnić, jak doszło do rozbioru Czechosłowacji • omówić postanowienia zawarte w tajnym protokole paktu Ribbentrop–Mołotow • wymienić żądania III Rzeszy wysuwane pod adresem Polski • wskazać na mapie główne punkty zapalne europejskiej polityki w latach 1933–1939 • wymienić wydarzenia, które w drugiej połowie lat 30. mogły świadczyć o tym, że świat podąża w kierunku nowej wojny • omówić znaczenie osi Berlin–Rzym–Tokio dla polityki międzynarodowej
-------------------------------------	---	---	---	---	--

ZP – XXXIX.6)	Nauka i kultura w dwudziestoleciu międzywojennym (rozdz. 38)	1	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1927, 1928, 1937 • postaci: Henry’ego Forda, Charlesa Lindbergha, Aleksandra Fleminga, Ludwika Hirszfelda, Alberta Einsteina, Irène Joliot-Curie, Jeana Frédérica Joliot-Curie, Salvadora Dalego, Tamary Łempickiej, Zygmunta Freuda, Igora Strawińskiego, Beli Bartóka, George’a Gershwina, Siergieja Prokofiewa, Tamasza Manna, Alberta Camusa, Jaroslava Haška, Ericha Marii Remarque’a, Bertolta Brechta, Władimira Majakowskiego, Izaaka Babla, Michała Bułhakowa, Borysa Pasternaka, Coco Chanel, Charliego Chaplina, Poli Negri, Freda Astaire’a, Greta Garbo, Marleny Dietrich 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: laicyzacja, konsumpcjonizm, kryzys wartości, relatywizm moralny, masowa produkcja, międzykontynentalne linie pasażerskie, transatlantyki, radar, zeppelin, sonary aktywne, elektryfikacja, hydroelektrownie, radiodbiorniki, telewizja, insulina, antybiotyki, penicylina, grupy krwi, przetaczanie krwi, teoria kwantowa, sztuczna promieniotwórczość, modernizm, jazz, muzyka symfoniczna, kultura masowa, stolica mody, kino, komiksy, kubizm, ekspresjonizm, futurizm, abstrakcjonizm, konstruktywizm, dadaizm, surrealizm • wpływ Wielkiej Wojny na kulturę • dlaczego jazz zdobył popularność • wpływ emancypacji kobiet na zmiany w modzie 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić rozwój nowych środków transportu w dwudziestoleciu międzywojennym • wymienić główne osiągnięcia nauki i techniki w dwudziestoleciu międzywojennym • omówić wpływ rozwoju radia i telewizji na przekaz informacji w dwudziestoleciu międzywojennym • przedstawić zmiany, które zaszły w medycynie w dwudziestoleciu międzywojennym • omówić zmiany w modzie dwudziestolecia międzywojennego • przedstawić przemiany zachodzące w kinematografii w latach 20. i 30. XX w. • wyjaśnić, na czym polegał wpływ nowych technologii – fotografii i filmu – na rozwój sztuki awangardowej • opisać wpływ kultury masowej na życie społeczne • wymienić nowe kierunki w sztuce dwudziestolecia międzywojennego i ich twórców • wymienić kierunek w architekturze, który dominował w dwudziestoleciu międzywojennym i go scharakteryzować • opisać, jak zmieniał się krajobraz miast w okresie dwudziestolecia międzywojennego
	Wielka Wojna i okres międzywojenny – lekcja powtórzeniowa	1			
	Sprawdzian	1			

II Rzeczpospolita

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">ZP – XLI.1); XLI.2); XLI.3)</p>	<p>Odrodzenie się Polski w 1918 r. (rozdz. 39)</p>	<p>1</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1 XI 1918, 7 XI 1918, 10 XI 1918, 11 XI 1918, 17 XI 1918, 22 XI 1918, 27 XII 1918, I 1919 • postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego, Ignacego Jana Paderewskiego, Ignacego Daszyńskiego, Wojciecha Korfańskiego, Wincentego Witosa, Jędrzeja Moraczewskiego, Aleksandry Szczerbińskiej (Piłsudskiej), Franciszka Ratajczaka, Józefa Dowbora-Muśnickiego, Herberta Hoovera • ojców i matki polskiej niepodległości • kompetencje Tymczasowego Naczelnika Państwa 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Rada Regencyjna, manifest, polskie ośrodki lokalnej władzy, Rada Narodowa Księstwa Cieszyńskiego, Polska Komisja Likwidacyjna, Orląta Lwowskie, Tymczasowy Rząd Ludowy Republiki Polskiej, pierwszy polski centralny ośrodek władzy, Tymczasowy Naczelnik Państwa, Komitet Narodowy Polski (KNP), dwuwładza, powstanie wielkopolskie, Naczelna Rada Ludowa, rząd koalicyjny • dlaczego Józef Piłsudski uznał, że mimo różnicy poglądów powinien porozumieć się z Romanem Dmowskim • dlaczego doszło do walk na terenie Galicji Wschodniej 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, w jakich okolicznościach doszło do odrodzenia się państwa polskiego • opisać proces kształtowania się lokalnych ośrodków polskich władz przed 11 listopada 1918 r. • przedstawić proces powstawania polskich władz centralnych • scharakteryzować udział Józefa Piłsudskiego w kształtowanie się niepodległego państwa polskiego • omówić rolę Orląt Lwowskich w budowie polskiego patriotyzmu w dwudziestoleciu międzywojennym • omówić wizję Polski opisaną w manifestie Tymczasowego Rządu Republiki Polskiej • wyjaśnić cel wysłania przez Józefa Piłsudskiego telegramu informującego o powstaniu państwa polskiego do państw ententy • przedstawić program reform rządu Jędrzeja Moraczewskiego • omówić rolę Komitetu Narodowego Polskiego w procesie tworzenia się niepodległego państwa polskiego • wyjaśnić okoliczności wybuchu powstania wielkopolskiego • przedstawić przyczyny, przebieg i skutki powstania wielkopolskiego • omówić, w jaki sposób była kultywowana pamięć o powstańcach wielkopolskich w II Rzeczypospolitej • wyjaśnić, jakie korzyści w polityce wewnętrznej i zagranicznej przyniosło objęcie
--	--	----------	---	--	--

					<p>funkcji premiera przez Ignacego Jana Paderewskiego</p> <ul style="list-style-type: none">• wyjaśnić, dlaczego 11 XI 1918 r. uznano za początek II Rzeczypospolitej
--	--	--	--	--	---

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">ZP – XLI.2); XLI.3)</p>	<p>Kształtowanie się północno-zachodniej i południowej granicy Polski (rozdz. 40)</p>	<p>1</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: VIII 1919, II 1920, VII 1920, VIII 1920, III 1921, V–VII 1921 • postacie: Józefa Hallera, Wojciecha Korfanteo, Stanisława Szeptyckiego, Władysława Grabskiego • rezultaty plebiscytów na Warmii, Mazurach, Powiślu, Górnym Śląsku • przyczyny wybuchu powstań śląskich 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: traktat wersalski, Pomorze Wschodnie, zaślubiny z morzem, plebiscyty, Warmia, Mazury, Powiśle, pierwsze powstanie śląskie, strajk, komisarz plebiscytowy, komisariaty plebiscytowe, drugie powstanie śląskie, wojska alianckie, rejencja opolska, Górny Śląsk, trzecie powstanie śląskie, bitwa o Górę św. Anny, Rada Ligi Narodów, pociągi pancerne, Księstwo Cieszyńskie, Rada Ambasadorów, Spisz, Orawa, konferencja w Spa • przyczyny różnicy w opiniach Francji i Wielkiej Brytanii na temat przyszłości Górnego Śląska po Wielkiej Wojnie • sytuację społeczno-gospodarczą na Górnym Śląsku • znaczenie Górnego Śląska dla gospodarki polskiej i niemieckiej 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić proces kształtowania się granic między Polską a Niemcami i Czechosłowacją po Wielkiej Wojnie • scharakteryzować stanowisko Francji i Wielkiej Brytanii wobec terenów spornych między Polską i Niemcami na konferencji w Paryżu • przedstawić decyzje traktatu wersalskiego dotyczące granic Polski • wskazać na mapie obszary, na których zgodnie z decyzjami traktatu wersalskiego miały się odbyć plebiscyty • wyjaśnić, dlaczego zorganizowano symboliczne zaślubiny Polski z morzem • wyjaśnić, w jakiej sytuacji międzynarodowej znajdowała się Polska, gdy odbywał się plebiscyt na Warmii, Mazurach i Powiślu • omówić rezultat plebiscytu na Warmii, Mazurach i Powiślu • wymienić przyczyny i konsekwencje trzech powstań śląskich • wskazać na mapie zasięg działań zbrojnych w czasie trzech powstań śląskich • ocenić skuteczność działań polskich władz państwowych w sprawie plebiscytów na Warmii, Mazurach, Powiślu i Górnym Śląsku • przedstawić rolę Wojciecha Korfanteo w działaniach mających na celu przyłączenie do Polski Górnego Śląska • omówić wyniki plebiscytu na Górnym Śląsku i decyzje Rady Ligi Narodów o podziale Górnego Śląska
--	---	----------	---	--	---

					<ul style="list-style-type: none">• wskazać na mapie przebieg granicy polsko-niemieckiej na Górnym Śląsku• ocenić wpływ powstań śląskich na przebieg granicy z Niemcami• wyjaśnić, dlaczego Rada Ambasadorów podjęła decyzję o nieprzeprowadzeniu plebiscytu na terenie Śląska Cieszyńskiego i jak ta decyzja wpłynęła na stosunki Polski z Czechosłowacją
--	--	--	--	--	--

<p style="text-align: center;">ZP – XLI.4); XLI.5)</p>	<p>Walka o wschodnią granicę Polski (rozdz. 41)</p>	<p style="text-align: center;">1</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: XI 1918, IV 1920, 13–25 VIII 1920, X 1920, III 1921, 1922 • postacie: Romana Dmowskiego, Józefa Piłsudskiego, Symona Petlury, Siemiona Budionnego, Michała Tuchaczewskiego, George’a Curzona, Juliana Marchlewskiego, Feliksa Dzierżyńskiego, Tadeusza Rozwadowskiego, Czesława Mączyńskiego, Lucjana Żeligowskiego, Józefa Hallera, Ignacego Skorupki 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: koncepcja inkorporacyjna, koncepcja federacyjna, linia Dmowskiego, Ukraińska Republika Ludowa (URL), Rosja bolszewicka, antyrosyjskie przedmurze, wyprawa kijowska, Tymczasowy Komitet Rewolucyjny Polski, linia Curzona, wojna ojczyzniana, Bitwa Warszawska, Cud nad Wisłą, Armia Ochotnicza, „państwo znikąd”, obrona Zadwórze – polskie Termopile, 18 najważniejszych bitew w dziejach świata, pokój ryski, ład wersalsko-ryski, „bunt” Żeligowskiego • dlaczego Bitwa Warszawska została nazwana przez endecję Cudem nad Wisłą • dlaczego obrona Zadwórze nazywana jest polskimi Termopilami 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić koncepcje odbudowy państwa polskiego – inkorporacyjną i federacyjną • opisać przebieg wojny polsko-bolszewickiej • scharakteryzować proces formowania wschodniej granicy II Rzeczypospolitej • wyjaśnić, jaką rolę w relacjach polsko-ukraińskich odegrał pakt Piłsudski-Petlura • rozstrzygnąć, czy słuszne jest stwierdzenie, że Piłsudski dążył do zdobycia Wilna z osobistych pobudek, oraz uzasadnić odpowiedź • wyjaśnić znaczenie wyprawy kijowskiej dla przebiegu wojny polsko-bolszewickiej • wyjaśnić, w jakim celu utworzono Tymczasowy Komitet Rewolucyjny Polski w Białymstoku • wskazać na mapie przebieg tzw. linii Curzona i wyjaśnić, jak została ona wytyczona • omówić postanowienia traktatu ryskiego • wskazać na mapie przebieg granicy wschodniej II Rzeczypospolitej ustalonej na mocy traktatu ryskiego • wyjaśnić, w jakich okolicznościach została przyłączona do Polski Wileńszczyzna • wyjaśnić, jaki wpływ na relacje polsko-litewskie wywarły działania gen. Lucjana Żeligowskiego • scharakteryzować ostateczny przebieg granic II Rzeczypospolitej (stan z 1922 r.) • wymienić państwa, z którymi graniczyła II Rzeczypospolita, i wyjaśnić, z którymi z nich Polska miała przyjazne stosunki
--	---	--------------------------------------	---	--	--

					<ul style="list-style-type: none">• wyjaśnić, jak postawa księdza Ignacego Skorupki wpłynęła na polskich żołnierzy w czasie bitwy pod Ossowem
--	--	--	--	--	---

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">ZP – XLI.1); XLI.3); XLI.5); XLI.6)</p>	<p>Kształtowanie się ustroju II Rzeczypospolitej (rozdz. 42)</p>	<p>1</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1918, 26 I 1919, 20 II 1919, 17 III 1921, 9 XII 1922, 16 XII 1922, V 1923 • postacie: Józefa Piłsudskiego, Ignacego Jana Paderewskiego, Ireny Kosmowskiej, Zofii Moraczewskiej, Gabrieli Balickiej, Gabriela Narutowicza, Stanisława Wojciechowskiego, Władysława Grabskiego, Wincentego Witosa, Maurycego Zamoyskiego, Eligiusza Niewiadomskiego, Władysława Sikorskiego 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Sejm Ustawodawczy, Tymczasowy Naczelnik Państwa, ordynacja wyborcza, wybory pięcioprzymiotnikowe: równe, powszechne, tajne, proporcjonalne, bezpośrednie, prawa wyborcze kobiet, mandat poselski, Naczelnik Państwa, jednoizbowy sejm, mała konstytucja, Komisja Konstytucyjna, Zgromadzenie Narodowe, marszałek Polski, konstytucja marcowa, władza ustawodawcza, władza wykonawcza, władza sądownicza, prezydent, sejm, senat, kadencja, inicjatywa ustawodawcza, projekty ustaw, odpowiedzialność parlamentarna, wotum nieufności, Stronnictwo Chrześcijańsko-Narodowe (chadecja), blok polityczny, Chrześcijański Związek Jedności Narodowej (Chjena), PSL-Piast, PPS, PSL-Wyzwolenie, Związek Proletariatu Miast i Wsi, zaprzysiężenie, mord polityczny, pakt lanckoroński, rząd Chjeno-Piasta, rząd fachowców, reforma skarbową i walutową • dlaczego Józef Piłsudski nie chciał kandydować na stanowisko prezydenta Rzeczypospolitej • przyczyny ataków politycznych na Gabriela Narutowicza 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, na jakich zasadach opierał się ustrój II Rzeczypospolitej w pierwszych latach po odzyskaniu niepodległości • omówić znaczenie małej konstytucji dla ustroju II Rzeczypospolitej • omówić ordynację wyborczą do Sejmu Ustawodawczego • wymienić uprawnienia, które przysługiwały Naczelnikowi Państwa • porównać kompetencje Tymczasowego Naczelnika Państwa i Naczelnika Państwa • wyjaśnić, jakie kwestie wywoływały najwięcej sporów w trakcie pracy Komisji Konstytucyjnej • przedstawić założenia ustrojowe państwa polskiego w świetle konstytucji marcowej • wymień najważniejsze prawa i obowiązki obywateli II Rzeczypospolitej zapisane w konstytucji marcowej • wymienić najważniejsze partie i ugrupowania kandydujące do sejmu w listopadzie 1922 r. oraz scharakteryzować ich programy • scharakteryzować życie parlamentarne II Rzeczypospolitej w pierwszych latach jej istnienia • wyjaśnić okoliczności, w których został zamordowany pierwszy prezydent Rzeczypospolitej Gabriel Narutowicz • wyjaśnić, jakie czynniki wpłynęły na wybór Stanisława Wojciechowskiego na prezydenta • wyjaśnić cel zawarcia paktu lanckorońskiego • wyjaśnić zadania, które stanęły przed rządem fachowców powołanym w 1924 r.
--	--	----------	--	--	--

<p style="text-align: center;">ZP – XLII.2); XLII.4) ZR – XLII.1)</p>	<p>Przewrót majowy 1926 r. i rządy sanacji (rozdz. 43)</p>	<p style="text-align: center;">1</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: XI 1925, 12–15 V 1926, VIII 1926, 1930, 23 IV 1935, 12 V 1935, 1936, 1937 • postacie: Józefa Piłsudskiego, Lucjana Żeligowskiego, Wincentego Witosa, Stanisława Wojciechowskiego, Józefa Malczewskiego, Tadeusza Rozwadowskiego, Macieja Rataja, Kazimierza Bartła, Ignacego Mościckiego, Walerego Sławka, Romana Dmowskiego, Włodzimierza Zagórskiego, Tadeusza Rozwadowskiego, Kazimierza Bagińskiego, Adama Ciołkosza, Hermana Liebermana, Wojciecha Korfantego, Bronisława Pierackiego, Edwarda Rydza-Śmigłego, Adama Koca, Bolesława Piaseckiego, Ignacego Jana Paderewskiego, Józefa Hallera, Kazimierza Świtalskiego 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: kryzys demokracji parlamentarnej, piłsudczycy, partyjniactwo, zamach stanu, przewrót majowy, bratobójcza walka, rząd koalicji Chjeno-Piasta, zamaskowana dyktatura, nowela sierpniowa, Generalny Inspektorat Sił Zbrojnych (GISZ), sanacja – nieformalny obóz polityczny, obóz belwederski, opozycja, , Bezpartyjny Blok Współpracy z Rządem (BBWR), pułkownicy, Centrolew, proces brzeski, emigracja, wybory brzeskie, brutalizacja życia politycznego, fałszerstwa wyborcze, „cuda nad urną”, bezwzględna większość, Organizacja Ukraińskich Nacjonalistów (OUN), obóz odosobnienia dla więźniów politycznych w Berezie Kartuskiej, legalizacja rządów autokratycznych, reelekcja prezydenta Mościckiego, konstytucja kwietniowa, odpowiedzialność przed Bogiem i historią, cenzura prewencyjna, dekompozycja obozu piłsudczyków, Obóz Zjednoczenia Narodowego – tzw. Ozon • dlaczego PPS poparła przewrót majowy 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać przyczyny wycofania się Józefa Piłsudskiego z życia politycznego • wymienić przyczyny przewrotu majowego • wyjaśnić, w jakim celu Piłsudski wskazał Ignacego Mościckiego jako kandydata na prezydenta • omówić politykę wewnętrzną obozu sanacji po przewrocie majowym • wymienić postanowienia zawarte w noweli sierpniowej • wymienić partie, które utworzyły Centrolew • wskazać działania sanacji, które podczas wyborów brzeskich świadczyły o autorytarnym charakterze władzy w Polsce • przedstawić ustrój Rzeczypospolitej w świetle konstytucji kwietniowej • zabrać głos w dyskusji: „Józef Piłsudski – wzór cnót patriotycznych, genialny wódz i mąż stanu czy bezwzględny autokrata?” • scharakteryzować dekompozycję obozu sanacji po śmierci Piłsudskiego • omówić proces konsolidacji opozycji w latach 30. XX w.
---	--	--------------------------------------	--	---	--

<p style="text-align: center;">ZP – XLII.6</p>	<p>Polska polityka zagraniczna (rozdz. 44)</p>	<p style="text-align: center;">1</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1921, 1925, 1928, 1929, 1932, 1933, 1934, 1938, 5 V 1939 • postacie: Józefa Piłsudskiego, Aleksandra Skrzyńskiego, Józefa Becka, Joachima von Ribbentropa 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: „bękart traktatu wersalskiego”, państwo sezonowe, jawna deklaracja o przyjaźni, tajny układ polityczny, konwencja wojskowa, składnica broni, placówka wojskowa, strategia defensywna, koncepcja międzymorza, Zaolzie, dwustronny pakt polityczny i wojskowy, sygnatariusze, zamrożone relacje, traktat w Locarno, gwarancja nienaruszalności granic, umowa o rozstrzygnięciu zatargów granicznych na drodze pokojowej, wojna celna, pakt Brianda–Kellogga, protokół Litwinowa, polityka równowagi, polityka równych odległości, pakt o nieagresji z ZSRS, pakt czterech, rewizjonistyczne plany Niemiec, wojna prewencyjna, polsko-niemiecka deklaracja o niestosowaniu przemocy, ultimatum, polsko-brytyjski układ sojuszniczy, parafowanie, „korytarz”, wypowiedzenie deklaracji o niestosowaniu przemocy, żądania niemieckie • dlaczego sytuacja polskiej mniejszości narodowej w Niemczech komplikowała stosunki polsko-niemieckie • przyczynę zmiany postawy Berlina wobec Polski w 1933 r. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować międzynarodową pozycję Polski po Wielkiej Wojnie • wyjaśnić, czym była koncepcja międzymorza • omówić politykę zagraniczną Polski wobec sąsiadów • przedstawić główne sojusze polityczne II Rzeczypospolitej • wyjaśnić, czym była polityka równowagi i równych odległości • wymienić główne postanowienia paktu o nieagresji między Polską a ZSRS • omówić założenia polsko-niemieckiej deklaracji o niestosowaniu przemocy • ocenić decyzję polskiego rządu o zajęciu Zaolzia w 1938 r. • wymienić żądania niemieckie wobec Polski
--	--	--------------------------------------	--	---	---

			<ul style="list-style-type: none">• dlaczego Józef Beck zaprotestował przeciwko paktowi czterech• dlaczego francuska strategia defensywna wobec Niemiec wpływała na stosunki polsko-francuskie	
--	--	--	---	--

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">ZP – XLIII.1); XLIII.2); XLIII.3); XLIII.4); XLIII.5)</p>	<p>Gospodarka i społeczeństwo II Rzeczypospolitej (rozdz. 45)</p>	<p>1</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1922, 1924, 1926–1933, 1928, 1937–1939 • postaci: Władysława Grabskiego, Tadeusza Wendy, Eugeniusza Kwiatkowskiego, Henryka Józewskiego, Tadeusza Hołównki, Bronisława Pierackiego 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: reforma skarbową, reformą walutową, złoty polski, marka polska, hiperinflacja, zrównoważenie budżetu, stabilność waluty, Polska A, Polska B, port w Gdyni, oceaniczna linia pasażerska, magistrala węglowa, tabor kolejowy, lukstorpada, Polskie Koleje Państwowe, Polskie Linie Lotnicze LOT, wojna celna z Niemcami, zacofanie kultury rolnej, przeludnienie wsi, głód ziemi, struktura zatrudnienia, urbanizacja, ogólnoświatowy kryzys gospodarczy, bezrobocie, zadłużenie państwa, deflacja, strajk chłopski, zapomogi, 4-letni plan inwestycyjny, 15-letni plan rozbudowy Polski, Centralny Okręg Przemysłowy (COP), widły rzek Wisły i Sanu, mniejszości narodowe, państwo wielonarodowe, Polonia, jidysz, syjoniści, nastroje antysemityczne, getto ławkowe, <i>numerus clausus</i>, Organizacja Ukraińskich Nacjonalistów (OUN), pacyfikacje ukraińskich wsi • przyczyny lokalizacji COP • dlaczego w ramach COP rozwijano przemysł zbrojeniowy • dlaczego wielki kryzys gospodarczy trwał w Polsce dłużej niż w Europie Zachodniej 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienić problemy gospodarcze i społeczne, które były spuścizną zaborów i rezultatem Wielkiej Wojny oraz wojny z bolszewikami • przedstawić główne problemy gospodarcze Polski w latach 1918–1939 • wyjaśnić, dlaczego umownie kraj dzielono na Polskę A i Polskę B oraz wskazać granicę między tymi strefami • wyjaśnić, dlaczego sejm przyznał nadzwyczajne uprawnienia rządowi kierowanemu przez Władysława Grabskiego • rozstrzygnąć, czy słusznie złoty polski uznano za jedną z najbardziej stabilnych walut międzywojennej Europy, oraz uzasadnić odpowiedź • wyjaśnić, dlaczego budowa portu w Gdyni była dla Polski koniecznością • omówić rozwój transportu w II Rzeczypospolitej • omówić przebieg wielkiego kryzysu gospodarczego w Polsce • opisać działania państwa służące walce z wielkim kryzysem gospodarczym • omówić etapy planu 15-letniego • wskazać na mapie obszar COP oraz ośrodki przemysłowe powstałe w jego granicach • wymienić gałęzie przemysłu rozwijane w II Rzeczypospolitej po 1935 r. oraz ośrodki przemysłowe powstałe w jej granicach • omówić strukturę narodowościową II Rzeczypospolitej • ocenić zróżnicowanie poziomu urbanizacji na obszarze Polski i omówić jego przyczyny
--	---	----------	---	--	--

					<ul style="list-style-type: none"> • omówić reformy i inwestycje gospodarcze podejmowane przez państwo polskie w okresie dwudziestolecia międzywojennego • scharakteryzować strukturę społeczną II Rzeczypospolitej • ocenić politykę gospodarczą i społeczną władz II Rzeczypospolitej • opisać pozycję mniejszości narodowych w społeczeństwie polskim na przykładzie Żydów i Ukraińców • wyjaśnić, jakie znaczenie dla polskiej gospodarki miały działania Władysława Grabskiego i Eugeniusza Kwiatkowskiego
--	--	--	--	--	--

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">ZP – XLIV.1); XLIV.2)</p>	<p>Nauka i kultura II Rzeczypospolitej (rozdz. 46)</p>	<p>1</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1924, 1927, 1928, 1932, 1935 • postaci: Janusza Jędrzejewicza, Stanisława Pigonia, Władysława Konopczyńskiego, Tadeusza Kotarbińskiego, Władysława Tatarkiewicza, Stefana Banacha, Mariana Rejewskiego, Henryka Zygałskiego, Jerzego Różyckiego, Rudolfa Weigla, Jana Kiepury, Leona Chwistka, Tadeusza Makowskiego, Jan Cybisa, Zygmunta Waliszewskiego, Władysława Strzemińskiego, Mai Berezowskiej, Franciszka Xawerego Dunikowskiego, Władysława Stanisława Reymonta, Stanisława Ignacego Witkiewicza, Stefana Żeromskiego, Emila Zegadłowicza, Tadeusza Dołęgi-Mostowicza, Melchiora Wańkowicza, Marii Dąbrowskiej, Jarosława Iwaszkiewicza, Kazimierza Wierzyńskiego, Antoniego Słonimskiego, Juliana Tuwima, Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej, Kazimiery 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: analfabetyzm, obowiązkowa bezpłatna szkoła powszechna, szkoły dwujęzyczne, reforma jędrzejewiczowska, trójstopniowość nauczania, Akademia Górnicza, Szkoła Główna Handlowa, Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego, lwowska szkoła matematyczna, kryptolog, Enigma, tyfus plamisty, Instytut Radowy w Warszawie, międzynarodowe konkursy pianistyczne im. Fryderyka Chopina, międzynarodowe konkursy skrzypcowe im. Henryka Wieniawskiego, ekspresjonizm, malarstwo abstrakcyjne, modernizm, Literacka Nagroda Nobla, Skamander, ekranizacja powieści, radio, Polski Komitet Igrzysk Olimpijskich • rozumie przyczyny zróżnicowania poziomu analfabetyzmu w Polsce dwudziestolecia międzywojennego 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować system edukacji w Polsce w latach 1918–1939 • omówić reformę jędrzejewiczowską • wyjaśnić cel tworzenia szkół dwujęzycznych • wymienić uczelnie wyższe w II Rzeczypospolitej • wymienić twórców lwowskiej szkoły matematycznej • omówić osiągnięcia medyczne Rudolfa Weigla • wyjaśnić, jaki wkład w otwarcie Instytutu Radowego w Warszawie miała Maria Skłodowska-Curie • scharakteryzować główne nurty w literaturze polskiej dwudziestolecia międzywojennego i jej reprezentantów • wymienić kierunki w sztuce polskiej okresu dwudziestolecia międzywojennego i ich przedstawicieli • omówić rozwój polskiej kinematografii w dwudziestoleciu międzywojennym • ocenić osiągnięcia polskich sportowców okresu dwudziestolecia międzywojennego • omówić rozwój kultury popularnej w dwudziestoleciu międzywojennym
--	--	----------	--	---	---

			<p> Hłakowiczówny, Brunona Schulza, Witolda Gombrowicza, Czesława Miłosza, Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego, Bolesława Leśmiana, Tadeusza Boya-Żeleńskiego, Adolfa Dymyzy, Maksymiliana Marii Kolbego, Jadwigi Smosarskiej, Hanki Ordonówny, Eugeniusza Bodo, Haliny Konopackiej, Janusza Kusocińskiego, Stanisławy Własiewiczówny, Stanisława Marusarza </p>		
	II Rzeczpospolita – lekcja powtórzeniowa	1			
	Sprawdzian	1			